

Sygn. akt IV K 143/11

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach w Wydziale IV Karnym

w składzie:

Przewodniczący SSO Agata Dybek - Zdyń

Ławnicy ---

Protokolant K. P.

przy udziale prokuratora Marcina Masłowskiego

po rozpoznaniu na rozprawie w dniach 15.12.2011 r., 1.02.2012 r., 8.03. 2012 r., 4.04. 2012 r. 09.05.2012 r., 19.06.2012 r., 25.07. 2012 r., 11.10.2012 r., 27.11.2012 r., 10.01.2013 r., 20.03.2013 r., 23.04.2013 r., 28.05.2013 r., 25.06.2013 r., 18.07.2013 r., 4.09.2013 r., 8.10.2013 r., 6.11.2013 r., 5.12.2013 r., 23.01.2014 r., 13.02.2014 r., 2.04.2014 r., 30.04.2014 r., 21.05.2014 r., 18.06.2014 r., 10.07.2014 r., 19.08.2014 r., 24.09.2014 r., 9.10.2014 r., 28.10.2014 r., 10.12.2014 r., 21.01.2015 r., 12.02.2015 r., 02.04.2015 r., 16.04.2015 r., 07.05.2015 r., 27.05.2015 r., 25.06.2015 r., 15.07.2015 r., 2.09.2015 r., 30.09.2015 r., 29.10.2015 r., 19.11.2015 r., 17.12.2015 r., 3.02.2016 r., 10.03.2016 r., 12.05.2016 r., 2.06.2016 r., 06.07.2016 r., 18.08.2016 r., 15.09.2016 r., 12.10.2016 r., 15.12.2016 r., 26.01.2017 r., 2.03.2017 r., 16.02.2017 r., 05.04.2017 r. 27.04.2017 r., 24.05.2017 r.

sprawy

R. B. (1) (B.) urodz. (...) r., w K.

syna J. i M. zd. S.

oskarżonego o to, że:

w okresie od 9.07.2009 r. do 4.10.2010r. w G. i K. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem klientów firmy (...) za pomocą wyzyskania ich błędu w ten sposób, że za pośrednictwem zatrudnionych pracowników oferował udzielenie pożyczek nie mając środków finansowych na ten cel, pobierał opłaty przygotowawcze, które miały ulec przepadkowi na wypadek zerwania umów z winy pożyczkobiorców, zawierał umowy pożyczek nie ustalając w nich konkretnej formy zabezpieczenia, po czym wybierał zabezpieczenie niemożliwe do zrealizowania przez pożyczkobiorców doprowadzając ich do zerwania umów i przepadku pieniędzy wyrządzając łączną szkodę w wysokości 393.478,70 zł w mieniu 220 pokrzywdzonych, przy czym z popełnienia przestępstwa uczynił sobie stałe źródło dochodu i tak:

w G.:

1. w dniu 21.01.2010 r. 1.266,25 zł na szkodę T. B., ,
2. w dniu 18.01.2010 r. 1.205 zł na szkodę P. B. (1),
3. w dniu 21.07.2009 r. 800 zł na szkodę J. B. (1),

4. w dniu 15.01.2010 r. 814 zł na szkodę D. B. (1),
5. w dniu 29.10.2009 r. 2.800 zł na szkodę R. B. (2),
6. w dniu 28.10.2009r. 5.035 zł na szkodę F. B.,
7. w dniu 9.11.2009 r. 800 zł na szkodę D. B. (2),
8. w dniu 2.11.2009 r. 1201,99 zł na szkodę R. B. (3),
9. w dniu 6.11.2009 r. 3.005 zł na szkodę M. B. (1),
10. w dniu 27.11.2009 r. 1200 zł na szkodę I. B.,
11. w dniu 25.09.2009 r. 1212 zł na szkodę E. C.,
12. w dniu 15.07.2009 r. 3.015 zł na szkodę B. C.,
13. w dniu 27.11.2009 r. 810 zł na szkodę M. D. (1),
14. w dniu 6.10.2009 r. 814 zł na szkodę E. D.,
15. w dniu 8.09.2009 r. 1.800 zł na szkodę J. D.,
16. w dniu 9.10.2009 r. 6.000 zł na szkodę A. F. (1),
17. w dniu 16.12.2009 r. 2.020 zł na szkodę R. F.,
18. w dniu 15.09.2009 r. 1.280 zł na szkodę M. F.,
19. w dniu 18.08.2009 r. 814 zł na szkodę C. G.,
20. w dniu 30.07.2009 r. 2.096,84 na szkodę J. G. (1),
21. w dniu 24.09.2009 r., 980 zł na szkodę J. G. (2),
22. w dniu 3.12.2009 r., 814 zł na szkodę Z. G. (1),
23. w dniu 26.08.2009 r. 3.500 zł na szkodę W. I.,
24. w dniu 26.10.2009 r. 2.105 zł na szkodę M. J. (1),
25. w dniu 18.02.2010 r. 914,50 zł na szkodę J. J. (2),
26. w dniu 7.08.2009 r. 2.000 zł na szkodę M. J. (2),
27. w dniu 2.12.2009 r. 1.618 zł na szkodę B. K. (1),
28. w dniu 18.01.2010 r. 1.200 zł na szkodę J. K. (1),
29. w dniu 5.08.2009 r. 1.216 zł na szkodę M. K. (1),
30. w dniu 27.10.2009 r. 1.417 zł na szkodę E. K. (1),
31. w dniu 22.12.2009 r. 3.500 zł na szkodę R. K. (1),
32. w dniu 25.09.2009 r. 802,50 zł na szkodę B. K. (2),

33. w dniu 22.12.2009 r. 2.020 zł na szkodę U. K. (1),
34. w dniu 21.10.2009 r. 800 zł na szkodę T. K.,
35. w dniu 3.07.2009 r. 814 zł na szkodę E. K. (2),
36. w dniu 28.12.2009 r. 802,50 zł na szkodę M. K. (2),
37. w dniu 28.09.2009 r. 4.030 zł na szkodę E. K. (3),
38. w dniu 29.09.2009 r. 804 zł na szkodę J. K. (2),
39. w dniu 02.02.2010 r. 2.512,50 zł na szkodę J. K. (3),
40. w dniu 19.08.2009 r. 2.369,15 zł na szkodę J. K. (4),
41. w dniu 23.02.2010 r. 802,50 zł na szkodę D. K. (1),
42. w dniu 15.09.2009 r. 11.230 zł na szkodę B. M. (1),
43. w dniu 01.12.2009 r. 814 zł na szkodę J. M. (1),
44. w dniu 16.07.2009r. 4.030 zł na szkodę E. M. (1),
45. w dniu 17.08.2009 r. 800 zł na szkodę T. M. (1),
46. w dniu 03.12.2009 r. 800 zł na szkodę E. M. (2),
47. w dniu 22.02.2010 r. 802,50 zł na szkodę G. M. (1),
48. w dniu 02.10.2009 r. 814 zł na szkodę H. M.,
49. w dniu 23.09.2009 r. 1.200 zł na szkodę M. N. (1),
50. w dniu 28.08.2009 r. 1.764 zł na szkodę B. N.,
51. w dniu 02.10.2009 r. 814 zł na szkodę J. N.,
52. w dniu 29.01.2010 r. 763,75 zł na szkodę Z. N.,
53. w dniu 09.11.2009 r. 810 zł na szkodę A. N.,
54. w dniu 12.08.2009 r. 805 zł na szkodę H. O. (1),
55. w dniu 05.08.2009 r. 1768,75 zł na szkodę G. P. (1),
56. w dniu 12.08.2009 r. 1.517,50 zł na szkodę B. P. (1),
57. w dniu 11.09.2009 r. 1.216 zł na szkodę Z. P. (1),
58. w dniu 01.09.2009 r. 814 zł na szkodę M. P. (1),
59. w dniu 10.12.2009 r. 802,50 zł na szkodę R. P. (1),
60. w dniu 08.10.2009 r. 5.500 zł na szkodę R. P. (2),
61. w dniu 18.12.2009 r. 802 zł na szkodę H. P. (1),

62. w dniu 09.07.2009 r. 1.200 zł na szkodę M. P. (2),
63. w dniu 05.11.2009 r. 2.522,50 zł na szkodę M. P. (3),
64. w dniu 22.01.2010 r. 1.500 zł na szkodę K. P.,
65. w dniu 11.09.2009 r. 800 zł na szkodę J. P.,
66. w dniu 25.01.2010 r. 5.035 zł na szkodę Z. R. (1),
67. w dniu 01.10.2010 r. 1.600 zł na szkodę M. R. (1)
68. w dniu 26.11.2009r 800 zł na szkodę M. R. (2),
69. w dniu 14.09.2009r. 802,50 zł na szkodę B. S. (1),
70. w dniu 22.01.2010r. 7.547,50 zł na szkodę D. S. (1),
71. w dniu 06.10.2009r. 814 zł na szkodę M. S. (1),
72. w dniu 15.01.2010r. 2.462,25 zł na szkodę J. S. (1),
73. w dniu 02.10.2009r. 2.120,50 zł na szkodę B. S. (2),
74. w dniu 21.10.2009r. 2.522 zł na szkodę A. S. (1),
75. w dniu 18.09.2009r. 7.720 zł na szkodę W. S. (1),
76. we wrześniu.2009r. 19.250 zł na szkodę A. S. (2),
77. w dniu 30.09.2009r. 2.415 zł na szkodę B. Ś.,
78. w dniu 29.01.2010r. 1.266,25 zł na szkodę H. T. (1),
79. w dniu 14.07.2009r. 800 zł na szkodę U. T.,
80. w dniu 04.12.2009r. 850 zł na szkodę M. W. (1),
81. w dniu 31.07.2009r. 814 zł na szkodę A. W. (1),
82. w dniu 12.11.2009r. 860 zł na szkodę Ł. W.,
83. w dniu 23.11.2009r. 1.618 zł na szkodę J. W. (1),
84. w dniu 21.07.2009r. 5.276,25 zł na szkodę K. W.,
85. w dniu 04.09.2009r. 800 zł na szkodę H. W.,
86. w dniu 11.01.2010r. 1.600 zł na szkodę A. W. (2) (B.),
87. w dniu 13.07.2009r. 1.206 zł na szkodę E. L.,
88. w dniu 13.01.2010r. 2.522,50 zł na szkodę E. W.,
89. w dniu 30.07.2009r. 802,50 zł na szkodę B. W.,
90. w dniu 08.12.2009r. 1.600 zł na szkodę W. Z.

91. w dniu 22.10.2009r. 1.215 zł na szkodę J. Z. (1),
92. w dniu 15.07.2009r 1.600 zł na szkodę M. Z.,
93. w dniu 21.07.2009r. 1.601,20 zł na szkodę J. Z. (2),
94. w dniu 07.09.2009r. 2.486,04 zł na szkodę W. Ż.,

w K.

95. w dniu 10.05.2010r. 915 zł na szkodę D. A.,
96. w dniu 22.01.2010r. 800 zł na szkodę E. B. (1),
97. w dniu 11.06.2010r. 1.615 zł na szkodę R. B. (4),
98. w dniu 24.08.2010r. 800 zł na szkodę B. B. (2),
99. w dniu 03.08.2010r. 5.045 zł na szkodę P. B. (2),
100. w dniu 24.06.2010r. 824 zł na szkodę Z. B.,
101. w dniu 18.05.2010r. 3.035 zł na szkodę J. B. (2),
102. w dniu 22.09.2010r. 800 zł na szkodę R. B. (5),
103. w dniu 05.05.2010r. 2.510 zł na szkodę K. B. (1),
104. w dniu 28.09.2010r. 824 zł na szkodę E. B. (2),
105. w dniu 27.09.2010r. 824 zł na szkodę A. B.,
106. w dniu 20.08.2010r. 1.216 zł na szkodę M. B. (2),
107. w dniu 18.08.2010r. 1.238 zł na szkodę G. B.,
108. w dniu 16.08.2010r. 2.432 zł na szkodę I. C.,
109. w dniu 12.07.2010 r. 830 zł na szkodę D. O.,
110. w dniu 07.06.2010r. 800 zł na szkodę A. C.,
111. w dniu 02.08.2010r. 1.206 zł na szkodę M. C. (1),
112. w dniu 27.08.2010r. 814 zł na szkodę M. C. (2),
113. w dniu 03.03.2010r. 2.422 zł na szkodę M. C. (3),
114. w dniu 27.04.2010r. 1.210 zł na szkodę J. C.,
115. w dniu 07.09.2010r. 820 zł na szkodę H. D.,
116. w dniu 02.06.2010r. 812,50 zł na szkodę M. D. (2),
117. w dniu 20.08.2010r. 1.600 zł na szkodę K. D.,
118. w dniu 30.03.2010r. 600 zł na szkodę S. D. (1),

119. w dniu 01.02.2010r. 800 zł na szkodę A. T. (1),
120. w dniu 28.04.2010r. 2.020 zł na szkodę I. F.,
121. w dniu 07.06.2010r. 814 zł na szkodę J. G. (3),
122. w dniu 30.08.2010r. 2.522,50 zł na szkodę Z. G. (2),
123. w dniu 04.12.2010r. 800 zł na szkodę E. G.,
124. w dniu 10.09.2010r. 812,50 zł na szkodę D. G.,
125. w dniu 17.08.2010r 810 zł na szkodę H. G. (1),
126. w dniu 05.08.2010r. 824 zł na szkodę S. G. (1),
127. w dniu 14.01.2010r. 800 zł na szkodę W. G.
128. w dniu 24.09.2010r. 3.035 zł na szkodę R. G.,
129. w dniu 28.01.2010r 814 zł na szkodę J. G. (4),
130. w dniu 16.06.2010r. 5.045 zł na szkodę J. J. (3),
131. w dniu 24.03.2010r 500 zł na szkodę J. J. (4),
132. w dniu 28.07.2010r. 1.616 zł na szkodę M. J. (3),
133. w dniu 09.03.2010r. 899,75 zł na szkodę S. J. (1),
134. w dniu 16.06.2010r. 814 zł na szkodę A. J. (1),
135. w dniu 15.07.2010r. 814 zł na szkodę J. J. (5),
136. w dniu 11.06.2010r 1.212 zł na szkodę A. J. (2)
137. w dniu 09.03.2010r 1.768 zł na szkodę M. K. (3),
138. w dniu 28.05.2010r. 800 zł na szkodę E. K. (4)
139. w dniu 23.07.2010r. 2.532,50 zł na szkodę R. K. (2),
140. w dniu 06.05.2010r. 910 zł na szkodę J. K. (5),
141. w dniu 27.07.2010r. 2.020 zł na szkodę B. K. (3),
142. w dniu 27.01.2010r. 3.025 zł na szkodę J. K. (6),
143. w dniu 17.09.2010r. 814 zł na szkodę K. K. (1),
144. w dniu 22.03.2010r. 810 zł na szkodę J. K. (7),
145. w dniu 08.06.2010r. 2.824 zł na szkodę H. K.,
146. w dniu 10.08.2010r. 824 zł na szkodę E. K. (5),
147. w dniu 04.08.2010r. 805 zł na szkodę K. K. (2),

148. w dniu 24.05.2010r. 812 zł na szkodę M. K. (4),
149. w dniu 26.05.2010r. 814 zł na szkodę B. K. (4),
150. w dniu 23.07.2010r. 2.532,50 zł na szkodę R. L.,
151. w dniu 04.05.2010r. 3.010 zł na szkodę E. Ł.,
152. w dniu 04.03.2010r. 1.425 zł na szkodę D. M. (1),
153. w dniu 29.04.2010r. 2.522,50 zł na szkodę J. M. (2),
154. w dniu 21.07.2010r. 824 zł na szkodę T. M. (2),
155. w dniu 24.05.2010r. 814 zł na szkodę G. M. (2),
156. w dniu 03.02.2010r. 4.250 zł na szkodę T. M. (3),
157. w dniu 27.04.2010r. 2.532,50 zł na szkodę K. M. (1),
158. w dniu 06.09.2010r. 824 zł na szkodę M. M. (2),
159. w dniu 13.07.2010r. 824 zł na szkodę K. M. (2),
160. w dniu 06.09.2010r. 810 zł na szkodę K. M. (3),
161. w dniu 12.05.2010r. 814 zł na szkodę J. M. (3),
162. w dniu 29.01.2010r. 1.654,28 zł na szkodę H. N. (1),
163. w dniu 24.05.2010r. 814 zł na szkodę H. N. (2),
164. w dniu 07.06.2010r. 2.505 zł na szkodę H. N. (3),
165. w dniu 04.05.2010r. 625 zł na szkodę L. N.,
166. w dniu 16.08.2010r. 814 zł na szkodę B. O. (1),
167. w dniu 24.05.2010r. 1.216 zł na szkodę Z. O.,
168. w dniu 16.06.2010r. 2.800 zł na szkodę M. O. (usiłowanie),
169. w dniu 13.08.2010r. 1.600 zł na szkodę H. O. (2),
170. w dniu 11.08.2010r. 808 zł na szkodę P. P. (1),
171. w dniu 07.09.2010r. 810 zł na szkodę M. P. (4),
172. w dniu 06.05.2010r. 614 zł na szkodę R. P. (3),
173. w dniu 12.05.2010r. 1.829 zł na szkodę A. P. (1),
174. w dniu 04.02.2010r. 1.618 zł na szkodę G. P. (2),
175. w dniu 29.06.2010r. 824 zł na szkodę M. P. (5),
176. w dniu 22.03.2010r. 2.500 zł na szkodę F. P.,

177. w dniu 31.08.2010r. 824 zł na szkodę I. P.,
178. w dniu 14.09.2010r. 824 zł na szkodę Z. P. (2),
179. w dniu 17.05.2010r. 808 zł na szkodę B. R. (1),
180. w dniu 20.08.2010r. 1.618 zł na szkodę P. R. (1),
181. w dniu 27.01.2010r. 1.600 zł na szkodę D. R.,
182. w dniu 17.09.2010r. 1.226 zł na szkodę W. R.,
183. w dniu 26.07.2010r. 824 zł na szkodę U. S.,
184. w dniu 25.05.2010r. 1.227 zł na szkodę T. S. (1),
185. w dniu 22.04.2010r. 3.035 zł na szkodę K. S. (1),
186. w dniu 15.06.2010r. 914,50 zł na szkodę B. S. (3),
187. w dniu 30.07.2010r. 1.212 zł na szkodę D. S. (2),
188. w dniu 28.01.2010r. 2.422 zł na szkodę B. S. (4),
189. w dniu 19.08.2010r. 1.212 zł na szkodę I. S.,
190. w dniu 24.05.2010r. 2.500 zł na szkodę J. S. (2),
191. w dniu 05.05.2010r. 4.030 zł na szkodę B. S. (5),
192. w dniu 05.07.2010r. 2.854 zł na szkodę B. S. (6),
193. w dniu 22.03.2010r. 800 zł na szkodę T. S. (2),
194. w dniu 11.03.2010r. 2.120,50 zł na szkodę W. S. (2),
195. w dniu 13.05.2010r. 800 zł na szkodę S. S. (1),
196. w dniu 15.04.2010r. 7.045 zł na szkodę M. S. (2),
197. w dniu 14.06.2010r. 1.608 zł na szkodę E. S.,
198. w dniu 15.07.2010r. 1.618 zł na szkodę M. S. (3),
199. w dniu 24.06.2010r. 812,50 zł na szkodę J. S. (3),
200. w dniu 08.02.2010r. 3.000 zł na szkodę D. S. (3),
201. w dniu 22.06.2010r. 1.600 zł na szkodę A. S. (3),
202. w dniu 14.02.2010r. 1.618 zł na szkodę T. S. (3),
203. w dniu 31.03.2010r. 1.216 zł na szkodę B. S. (7),
204. w dniu 28.01.2010r. 800 zł na szkodę A. T. (2),
205. w dniu 24.05.2010r. 1.200 zł na szkodę Z. T.,

206. w dniu 06.09.2010r. 814 zł na szkodę H. T. (2),
207. w dniu 01.06.2010r. 800 zł na szkodę G. T.,
208. w dniu 04.10.2010r. 814 zł na szkodę S. T. (1),
209. w dniu 01.10.2010r. 2.405 zł na szkodę M. W. (2),
210. w dniu 13.05.2010r. 623 zł na szkodę L. W.,
211. w dniu 10.08.2010r. 824 zł na szkodę T. W.,
212. w dniu 05.07.2010r. 810 zł na szkodę A. W. (3),
213. w dniu 05.07.2010r. 810 zł na szkodę W. W. (1),
214. w dniu 28.01.2010r. 1.618 zł na szkodę D. W.,
215. w dniu 08.07.2010r. 2.410 zł na szkodę L. W. (1),
216. w dniu 12.03.2010r. 1.050 zł na szkodę N. W.,
217. w dniu 26.07.2010r. 814 zł na szkodę K. Z.,
218. w dniu 18.06.2010r. 3.002,95 zł na szkodę R. Z. (1),
219. w dniu 03.02.2010r. około 600 zł na szkodę G. S. (1),(usiłowanie)
220. w dniu 05.08.2010r. 2.500 zł na szkodę R. K. (3)

- tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

w zw. z art. 12 k.k. przy zast. art. 65 § 1 k.k.

orzeka

1. uznaje oskarżonego R. B. (1) za winnego popełnienia czynu opisanego wyżej, przy czym przyjmuje, że stanowił on przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. przy zast. art. 65 § 1 k.k. za to na mocy art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i art. 33 § 1 – 3 k.k. skazuje go na karę **7 (siedmiu) lat pozbawienia wolności** oraz **grzywnę w wysokości 200 (dwustu) stawek dziennych po 80 (osiemdziesiąt) złotych każda;**

2. na mocy art. 41 § 2 k.k. oraz art. 43 § 1 k.k. orzeka wobec oskarżonego **zakaz prowadzenia działalności gospodarczej w sektorze finansowym na okres 10 (dziesięciu) lat;**

3. na mocy art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. orzeka wobec oskarżonego **obowiązek naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonych:**

- 1) B. T. w kwocie 1.266,25 zł (tysiąc dwieście sześćdziesiąt sześć złotych dwadzieścia pięć groszy);
- 2) B. P. (2) w kwocie 1.205 zł (tysiąc dwieście pięć złotych);
- 3) B. D. w kwocie 814 zł (osiemset czternaście złotych);
- 4) B. R. (2) w kwocie 2.800 zł (dwa tysiące osiemset złotych);

- 5) B. F. (1) w kwocie 5.035 zł (pięć tysięcy trzydzieści pięć złotych);
- 6) B. D. w kwocie 800 zł (osiemset złotych);
- 7) B. R. (3) w kwocie 1.201,99 zł (tysiąc dwieście jeden złoty dziewięćdziesiąt dziewięć groszy);
- 8) B. M. (2) w kwocie 3.005 zł (trzy tysiące pięć złotych);
- 9) B. I. w kwocie 1.200 zł (tysiąc dwieście złotych);
- 10) C. E. w kwocie 1.212 zł (tysiąc dwieście dwanaście złotych);
- 11) C. B. w kwocie 3.015 zł (trzy tysiące piętnaście złotych);
- 12) D. M. (2) w kwocie 810 zł (osiemset dziesięć złotych);
- 13) D. E. w kwocie 814 zł (osiemset czternaście złotych);
- 14) D. J. w kwocie 1.800 zł (tysiąc osiemset złotych);
- 15) F. A. w kwocie 6.000 zł (sześć tysięcy złotych);
- 16) F. R. w kwocie 2.020 zł (dwa tysiące dwadzieścia złotych);
- 17) F. M. w kwocie 1.280 zł (tysiąc dwieście osiemdziesiąt złotych);
- 18) G. C. w kwocie 814 zł (osiemset czternaście złotych);
- 19) G. J. (1) w kwocie 2.096,84 zł (dwa tysiące dziewięćdziesiąt sześć złotych osiemdziesiąt cztery grosze);
- 20) G. J. (2) w kwocie 980 zł (dziewięćset osiemdziesiąt złotych);
- 21) G. Z. (1) w kwocie 814 zł (osiemset czternaście złotych);
- 22) I. W. w kwocie 3.500 zł (trzy tysiące pięćset złotych);
- 23) J. M. (4) w kwocie 2.105 zł (dwa tysiące pięć złotych);
- 24) J. M. (5) w kwocie 2.000 zł (dwa tysiące złotych);
- 25) K. B. (2) w kwocie 1.618 zł (tysiąc sześćset osiemnaście złotych);
- 26) K. J. (1) w kwocie 1.200 zł (tysiąc dwieście złotych);
- 27) K. M. w kwocie 1.216 zł (tysiąc dwieście szesnaście złotych);
- 28) K. E. (1) w kwocie 1.417 zł (tysiąc czterysta siedemnaście złotych);
- 29) K. R. (1) w kwocie 3.500 zł (trzy tysiące pięćset złotych);
- 30) K. B. (3) w kwocie 802,50 zł (osiemset dwa złote pięćdziesiąt groszy);
- 31) K. U. w kwocie 2.020 zł (dwa tysiące dwadzieścia złotych);
- 32) K. E. (2) w kwocie 814 zł (osiemset czternaście złotych);
- 33) K. M. (4) w kwocie 802,50 zł (osiemset dwa złote pięćdziesiąt groszy);

- 34) K. E. (3) w kwocie 4.030 zł (cztery tysiące trzydzieści złotych);
- 35) K. J. (2) w kwocie 804 zł (osiemset cztery złote);
- 36) K. J. (3) w kwocie 2.512,50 zł (dwa tysiące pięćset dwanaście złotych pięćdziesiąt groszy);
- 37) K. J. (4) w kwocie 1.800,00 zł (tysiąc osiemset złotych);
- 38) M. B. (3) w kwocie 11.230 zł (jedenaście tysięcy dwieście trzydzieści złotych);
- 39) M. J. (4) w kwocie 800 zł (osiemset złotych);
- 40) M. E. (1) w kwocie 4.030 zł (cztery tysiące trzydzieści złotych);
- 41) M. T. (1) w kwocie 800 zł (osiemset złotych);
- 42) M. E. (2) w kwocie 800 zł (osiemset złotych);
- 43) M. G. w kwocie 802,50 zł (osiemset dwa złote pięćdziesiąt groszy);
- 44) M. H. w kwocie 814 zł (osiemset czternaście złotych);
- 45) N. B. w kwocie 1.764 zł (tysiąc siedemset sześćdziesiąt cztery złote);
- 46) N. Z. w kwocie 763,75 zł (siedemset sześćdziesiąt trzy złote siedemdziesiąt pięć groszy);
- 47) N. A. w kwocie 810 zł (osiemset dziesięć złotych);
- 48) O. H. (1) w kwocie 805 zł (osiemset pięć złotych);
- 49) P. G. w kwocie 1.768,75 zł (tysiąc siedemset sześćdziesiąt osiem złotych siedemdziesiąt pięć groszy);
- 50) P. B. (3) w kwocie 1.517,50 zł (tysiąc pięćset siedemnaście złotych pięćdziesiąt groszy);
- 51) P. Z. w kwocie 1.216 zł (tysiąc dwieście szesnaście złotych);
- 52) P. R. (2) w kwocie 802,50 zł (osiemset dwa złote pięćdziesiąt groszy);
- 53) P. R. (3) w kwocie 5.500 zł (pięć tysięcy pięćset złotych);
- 54) P. H. w kwocie 802 zł (osiemset dwa złote);
- 55) P. M. w kwocie 1.200 zł (tysiąc dwieście złotych);
- 56) P. M. w kwocie 2.522,50 zł (dwa tysiące pięćset dwadzieścia dwa złote pięćdziesiąt groszy);
- 57) P. K. w kwocie 1.500 zł (tysiąc pięćset złotych);
- 58) P. J. w kwocie 800 zł (osiemset złotych);
- 59) R. Z. (2) w kwocie 5.035 zł (pięć tysięcy trzydzieści pięć złotych);
- 60) R. M. w kwocie 1.600 zł (tysiąc sześćset złotych);
- 61) R. M. w kwocie 800 zł (osiemset złotych);
- 62) S. B. (1) w kwocie 802,50 zł (osiemset dwa złote pięćdziesiąt groszy);

- 63) S. D. (2) w kwocie 7.547,50 zł (siedem tysięcy pięćset czterdzieści siedem złotych pięćdziesiąt groszy);
- 64) S. M. (1) w kwocie 814 zł (osiemset czternaście złotych);
- 65) S. J. (2) w kwocie 2.462,25 zł (dwa tysiące czterysta sześćdziesiąt dwa złote dwadzieścia pięć groszy);
- 66) S. B. (2) w kwocie 2.120,50 zł (dwa tysiące sto dwadzieścia złotych pięćdziesiąt groszy)
- 67) S. A. w kwocie 2.522 zł (dwa tysiące pięćset dwadzieścia dwa złote);
- 68) S. W. (1) w kwocie 7.720 zł (siedem tysięcy dwadzieścia złotych);
- 69) S. A. (1) w kwocie 9.500 zł (dziewięć tysięcy pięćset złotych);
- 70) Ś. B. w kwocie 2.415 zł (dwa tysiące czterysta piętnaście złotych);
- 71) T. H. (1) w kwocie 1.266,25 zł (tysiąc dwieście sześćdziesiąt sześć złotych dwadzieścia pięć groszy);
- 72) T. U. w kwocie 800 zł (osiemset złotych);
- 73) W. M. (1) w kwocie 850 zł (osiemset pięćdziesiąt złotych);
- 74) W. A. w kwocie 814 zł (osiemset czternaście złotych);
- 75) W. Ł. w kwocie 860 zł (osiemset sześćdziesiąt złotych);
- 76) W. J. w kwocie 1.618 zł (tysiąc sześćset osiemnaście złotych);
- 77) W. K. w kwocie 5.276,25 zł (pięć tysięcy dwieście siedemdziesiąt sześć złotych dwadzieścia pięć groszy);
- 78) W. H. w kwocie 800 zł (osiemset złotych);
- 79) W. (B.) A. w kwocie 1.600 zł (tysiąc sześćset złotych):
- 80) W. E. (1) w kwocie 1.206 zł (tysiąc dwieście sześć złotych);
- 81) W. E. (2) w kwocie 2.522,50 (dwa tysiące pięćset dwadzieścia dwa złote pięćdziesiąt groszy);
- 82) W. B. w kwocie 802,50 zł (osiemset dwa złote pięćdziesiąt groszy);
- 83) Z. W. w kwocie 1.600 zł (tysiąc sześćset złotych);
- 84) Z. J. w kwocie 1.601,20 zł (tysiąc sześćset jeden złoty dwadzieścia groszy);
- 85) Ż. W. w kwocie 2.486,04 zł (dwa tysiące czterysta osiemdziesiąt sześć złotych cztery grosze);
- 86) A. D. (1) w kwocie 915 zł (dziewięćset piętnaście złotych);
- 87) B. E. w kwocie 800 zł (osiemset złotych);
- 88) B. R. (4) w kwocie 1.615 zł (tysiąc sześćset piętnaście złotych);
- 89) B. B. (3) w kwocie 800 zł (osiemset złotych);
- 90) B. P. (3) w kwocie 5.045 zł (pięć tysięcy czterdzieści pięć złotych);
- 91) B. Z. w kwocie 824 (osiemset dwadzieścia cztery złote);

- 92) B. J. w kwocie 3.035 zł (trzy tysiące trzydzieści pięć złotych);
- 93) B. R. (5) w kwocie 800 zł (osiemset złotych);
- 94) B. K. (5) w kwocie 2.510 zł (dwa tysiące pięćset dziesięć złotych);
- 95) B. E. w kwocie 824 (osiemset dwadzieścia cztery złote);
- 96) B. A. w kwocie 824 (osiemset dwadzieścia cztery złote);
- 97) B. G. w kwocie 1.238 zł (tysiąc dwieście trzydzieści osiem złotych);
- 98) C. I. w kwocie 2.432 zł (dwa tysiące czterysta trzydzieści dwa złote);
- 99) C. D. w kwocie 830 zł (osiemset trzydzieści złotych);
- 100) C. A. w kwocie 800 zł (osiemset złotych);
- 101) C. M. (1) w kwocie 1.206 zł (tysiąc dwieście sześć złotych);
- 102) C. M. (2) w kwocie 824 zł (osiemset dwadzieścia cztery złote);
- 103) C. M. w kwocie 2.422 zł (dwa tysiące czterysta dwadzieścia dwa złote);
- 104) C. J. w kwocie 1.210 zł (tysiąc dwieście dziesięć złotych);
- 105) D. H. w kwocie 820 (osiemset dwadzieścia złotych);
- 106) D. M. w kwocie 812,50 zł (osiemset dwanaście złotych pięćdziesiąt groszy);
- 107) D. K. (2) w kwocie 1.610 zł (tysiąc sześćset dziesięć złotych);
- 108) D. S. (4) w kwocie 600 zł (sześćset złotych);
- 109) T. A. w kwocie 800 zł (osiemset złotych);
- 110) F. I. w kwocie 2.020 zł (dwa tysiące dwadzieścia złotych);
- 111) G. J. (3) w kwocie 814 zł (osiemset czternaście złotych);
- 112) G. Z. (2) w kwocie 2.522,50 zł (dwa tysiące pięćset dwadzieścia dwa złote pięćdziesiąt groszy);
- 113) G. E. w kwocie 800 zł (osiemset złotych);
- 114) G. D. w kwocie 812,50 zł (osiemset dwanaście złotych pięćdziesiąt groszy);
- 115) G. H. w kwocie 810 zł (osiemset dziesięć złotych);
- 116) G. S. (2) w kwocie 824 (osiemset dwadzieścia cztery złote);
- 117) G. W. w kwocie 800 zł (osiemset złotych);
- 118) G. R. w kwocie 3.035 zł (trzy tysiące trzydzieści pięć złotych);
- 119) G. J. (4) w kwocie 814 zł (osiemset czternaście złotych);
- 120) J. J. (6) w kwocie 5.045 zł (pięć tysięcy czterdzieści pięć złotych);

- 121) J. J. w kwocie 500 zł (pięćset złotych);
- 122) (...) M. w kwocie 1.616 zł (tysiąc sześćset szesnaście złotych);
- 123) J. S. (4) w kwocie 899,75 zł (osiemset dziewięćdziesiąt dziewięć złotych siedemdziesiąt pięć groszy);
- 124) J. A. w kwocie 814 zł (osiemset czternaście złotych);
- 125) J. J. (9) w kwocie 814 zł (osiemset czternaście złotych);
- 126) J. A. w kwocie 1.212 zł (tysiąc dwieście dwanaście złotych);
- 127) K. M. (5) w kwocie 1.168 zł (tysiąc sto sześćdziesiąt osiem złotych);
- 128) K. E. (4) w kwocie 800 zł (osiemset złotych);
- 129) K. R. (2) w kwocie 2.532,50 zł (dwa tysiące pięćset trzydzieści dwa złote 50 groszy);
- 130) K. B. (4) w kwocie 2.030 zł (dwa tysiące trzydzieści złotych);
- 131) K. J. (5) w kwocie 3.025 zł (trzy tysiące dwadzieścia pięć złotych);
- 132) K. K. w kwocie 814 zł (osiemset czternaście złotych);
- 133) K. J. (6) w kwocie 810 zł (osiemset dziesięć złotych);
- 134) K. H. (1) w kwocie 2.824 zł (dwa tysiące osiemset dwadzieścia cztery złote);
- 135) K. E. (5) w kwocie 824 (osiemset dwadzieścia cztery złote);
- 136) K. K. (3) w kwocie 805 zł (osiemset pięć złotych);
- 137) K. M. (6) w kwocie 812 zł (osiemset dwanaście złotych);
- 138) K. B. (5) w kwocie 810 zł (osiemset dziesięć złotych);
- 139) L. R. w kwocie 2.532,50 zł (dwa tysiące pięćset trzydzieści dwa złote 50 groszy);
- 140) Ł. E. w kwocie 3.010 zł (trzy tysiące dziesięć złotych);
- 141) M. D. (3) w kwocie 1.425 zł (tysiąc czterysta dwadzieścia pięć złotych);
- 142) M. J. (5) w kwocie 2.522,50 zł (dwa tysiące pięćset dwadzieścia dwa złote 50 groszy);
- 143) M. T. (2) w kwocie 824 (osiemset dwadzieścia cztery złote);
- 144) M. T. (3) w kwocie 4.250 zł (cztery tysiące dwieście pięćdziesiąt złotych);
- 145) M. K. (5) w kwocie 2.532,50 zł (dwa tysiące pięćset trzydzieści dwa złote 50 groszy);
- 146) M. M. (6) w kwocie 824 (osiemset dwadzieścia cztery złote);
- 147) M. J. (6) w kwocie 814 zł (osiemset czternaście złotych);
- 148) N. H. (1) w kwocie 1.654,28 zł (tysiąc sześćset pięćdziesiąt cztery złote dwadzieścia osiem groszy);
- 149) N. H. (2) w kwocie 814 zł (osiemset czternaście złotych);

- 150) N. H. (3) w kwocie 2.515 zł (dwa tysiące pięćset piętnaście złotych);
- 151) N. L. w kwocie 625 zł (sześćset dwadzieścia pięć złotych);
- 152) O. B. w kwocie 814 zł (osiemset czternaście złotych);
- 153) O. Z. w kwocie 1.216 zł (tysiąc dwieście szesnaście złotych);
- 154) O. H. (2) w kwocie 1.610 zł (tysiąc sześćset dziesięć złotych);
- 155) P. P. (2) w kwocie 818 zł (osiemset osiemnaście złotych);
- 156) P. M. (1) w kwocie 810 zł (osiemset dziesięć złotych);
- 157) P. A. w kwocie 1.829 zł (tysiąc osiemset dwadzieścia dziewięć złotych);
- 158) P. M. (2) w kwocie 824 (osiemset dwadzieścia cztery złote);
- 159) P. F. 2.500 zł (dwa tysiące pięćset złotych);
- 160) P. I. w kwocie 824 (osiemset dwadzieścia cztery złote);
- 161) P. Z. w kwocie 824 (osiemset dwadzieścia cztery złote);
- 162) R. B. (6) w kwocie 808 zł (osiemset osiem złotych);
- 163) R. P. (4) w kwocie 1.618 zł (tysiąc sześćset osiemnaście złotych);
- 164) R. D. w kwocie 1.600 zł (tysiąc sześćset złotych);
- 165) R. W. w kwocie 1.226 zł (tysiąc dwieście dwadzieścia sześć złotych);
- 166) S. U. w kwocie 824 (osiemset dwadzieścia cztery złote);
- 167) S. T. (2) w kwocie 1.227 zł (tysiąc dwieście dwadzieścia siedem złotych);
- 168) S. K. w kwocie 3.035 zł (trzy tysiące trzydzieści pięć złotych);
- 169) S. B. (3) w kwocie 914,50 zł (dziewięćset czternaście złotych pięćdziesiąt groszy);
- 170) S. D. (3) w kwocie 1.212 zł (tysiąc dwieście dwanaście złotych);
- 171) F. (dawniej: S.) B. w kwocie 2.422 zł (dwa tysiące czterysta dwadzieścia złotych);
- 172) S. I. (1) w kwocie 1.212 zł (tysiąc dwieście dwanaście złotych);
- 173) S. B. (4) w kwocie 4.030 zł (cztery tysiące trzydzieści złotych);
- 174) S. B. (5) w kwocie 2.854 zł (dwa tysiące osiemset pięćdziesiąt cztery złote);
- 175) S. T. (3) w kwocie 800 zł (osiemset złotych);
- 176) S. W. (2) w kwocie 2.120,50 zł (dwa tysiące sto dwadzieścia złotych pięćdziesiąt groszy);
- 177) S. S. (3) w kwocie 800 zł (osiemset złotych);
- 178) S. I. (2) w kwocie 7.045 zł (siedem tysięcy czterdzieści pięć złotych);

- 179) S. E. w kwocie 1.608 zł (tysiąc sześćset osiem złotych);
- 180) S. M. (2) w kwocie 1.618 zł (tysiąc sześćset osiemnaście złotych);
- 181) S. J. w kwocie 812,50 (osiemset dwanaście złotych pięćdziesiąt groszy);
- 182) S. D. (4) w kwocie 3.000 zł (trzy tysiące złotych);
- 183) S. A. (2) w kwocie 1.600 zł (tysiąc sześćset złotych);
- 184) S. T. (4) w kwocie 1.618 zł (tysiąc sześćset osiemnaście złotych);
- 185) S. B. (6) w kwocie 1.216 zł (tysiąc dwieście szesnaście złotych);
- 186) T. A. w kwocie 800 zł (osiemset złotych);
- 187) T. H. (2) w kwocie 814 zł (osiemset czternaście złotych);
- 188) T. G. w kwocie 800 zł (osiemset złotych);
- 189) T. S. (4) w kwocie 814 zł (osiemset czternaście złotych);
- 190) W. M. (2) w kwocie 2.405 zł (dwa tysiące czterysta pięć złotych);
- 191) W. L. w kwocie 623 zł (sześćset dwadzieścia trzy złote);
- 192) W. T. w kwocie 824 (osiemset dwadzieścia cztery złote);
- 193) W. A. w kwocie 810 zł (osiemset dziesięć złotych);
- 194) W. W. (6) w kwocie 810 zł (osiemset dziesięć złotych);
- 195) W. D. w kwocie 1.618 zł (tysiąc sześćset osiemnaście złotych);
- 196) W. L. w kwocie 2.410 zł (dwa tysiące czterysta dziesięć złotych);
- 197) W. N. w kwocie 1.050 zł (tysiąc pięćdziesiąt złotych);
- 198) Z. K. (1) w kwocie 814 zł (osiemset czternaście złotych);
- 199) Z. R. (2) w kwocie 3.002,95 zł (trzy tysiące dwa złote dziewięćdziesiąt pięć groszy);
- 200) K. R. (3) w kwocie 2.500 zł (dwa tysiące pięćset złotych);

4. na podstawie art. 627 k.p.k. oraz art. 2 ust. 1 pkt 6 i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych obciąża oskarżonego kosztami sądowymi oraz zasądza od niego na rzecz Skarbu Państwa opłatę w kwocie 3.800 zł (trzy tysiące osiemset złotych).

IV K 143/11

UZASADNIENIE

1. **Stan faktyczny:**

Oskarżony R. B. (1) z dniem 30 czerwca 2009 r. rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej pod firmą „(...)” B. R. (1) (dalej: firma). Przedmiotem działalności miały być różnego rodzaju usługi finansowe. Siedziba główna

prowadzonej działalności mieściła się w B., przy ul. (...); otwarte zostały również dwa oddziały zamiejscowe: w G. przy ul. (...) oraz w K. przy ul. (...).

Dowód: zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej k. 58 t. I.; zaświadczenie o numerze REGON k. 56 t. I; decyzja o nadaniu NIP k. 57 t. I

W rzeczywistości firma oskarżonego oferowała tylko jeden rodzaj usługi, a mianowicie pożyczki na kwotę 10.000 zł lub większą. Oferta adresowana była wprost do osób o trudnej sytuacji finansowej – pożyczki miały być udzielane „bez BIK-u oraz zaświadczeń”. Oferta była szeroko rozreklamowana w lokalnej prasie (np. „(...)”, „(...)”, „(...)”, „(...)”, „(...)”, „(...)”, „(...)”, „(...)”) i za pomocą ulotek reklamowych i ogłoszeń na słupach (k. 307, 326, 380 t. II, 1077 t. VI), a także w Internecie (k. 1135 t. VI).

W firmie zatrudnionych zostało kilkoro pracowników. Zajmowali się oni przyjmowaniem klientów w centrali firmy w B. (A. F. (2), U. K. (2)), w oddziale w G. (S. J. (3), K. K. (4), J. W. (2), M. D. (4)) oraz K. (S. R., S. J. (3), K. G., A. D. (2)). Pracownicy byli przyjmowani do pracy osobiście przez oskarżonego R. B. (1) i zatrudniani na podstawie umowy o dzieło lub umowy zlecenia. Pod nadzorem oskarżonego lub wyznaczonej innej osoby odbywali krótkie, jednodniowe szkolenie, w którym informowano ich o zakresie obowiązków i sposobie załatwiania spraw. Szkolenie polegało przede wszystkim na prezentacji sposobu przyjmowania klienta i zawierania umowy. Czasami w zastępstwie oskarżonego przeprowadzał je któryś z bardziej doświadczonych pracowników.

Oskarżony na ogół nie kontaktował się osobiście z klientami, pozostawiając to zatrudnionym przez siebie pracownikom. Pozostawał natomiast w stałym kontakcie telefonicznym z pracownikami, którzy byli słabo przeszkoleni i z każdą wątpliwą kwestią zwracali się bezpośrednio do niego, nawet w trakcie rozmowy z klientem. Oskarżony instruował ich i podejmował na bieżąco decyzje.

Dowody: zeznania świadków: U. I. k. 2960v t. XV, J. B. (1) k. 2961 t. XV, D. A. k. 2988v t. XV, H. N. (2) k. 3108v t. XVI, L. N. k. 3109v t. XVI, W. S. (2) k. 3191v t. XVI, K. P. k. 3373v-3374 t. XVII, W. Ż. k. 3590v t. XVIII.

Zdarzało się wszakże, że oskarżony był w oddziałach i osobiście przyjmował klientów, udzielał im informacji albo bezpośrednio instruował pracowników

Dowody: zeznania świadków: J. B. (1) k. 2961 t. XV, J. J. (4) k. 3051 t. XVI, E. K. (4) k. 3054 t. XVI, F. P. k. 3150 t. XVI, J. S. (2) k. 3187 t. XVI, J. D. k. 3286 t. XVII, K. P. k. 3373v-3374 t. XVII, A. W. (1) k. 3404v-3405 t. XVIII; K. G. k. 1973/150-151 t. X.

Procedura uzyskania pożyczki była następująca: pracownicy oddziałów w G. oraz K. oferowali klientom udzielenie pożyczki w oparciu o przedstawienie dowodu osobistego oraz drugiego dokumentu tożsamości, zaświadczenia o zarobkach albo otrzymywanej emeryturze lub rencie i po wpłaceniu opłaty przygotowawczej w wysokości 8% kwoty pożyczki. Najczęściej klienci byli zapewniani, że są to jedyne wymogi uzyskania pożyczki, w szczególności pracownicy zatajali przed klientami kwestie wymaganego zabezpieczenia pożyczki. Nawet pytani przez klientów wprost zapewniali, że do uzyskania pożyczki nie trzeba ustanawiać poręczenia. Również z ulotek reklamowych i ogłoszeń wynikało, że pożyczka jest udzielana bez zabezpieczeń.

Dowody: zeznania świadków: Z. N. k. 433v t. III, J. K. (3) k. 524v t. III, J. G. (1) k. 755v t. IV, E. B. (1) k. 900-901 t. V, K. M. (2) k. 980 t. V, P. B. (1) k. 3282v t. XVII, K. K. (1) k. 1227 t. VII, P. B. (2) k. 2990v-2991 t. XV; Z. B. k. 2991v t. XV; Z. O. k. 3110v t. XVI, U. S. k. 3151 t. XVI, A. S. (3) k. 3198 t. XVI, E. K. (2) k. 3334 t. XVII, H. T. (1) k. 3404 t. XVIII, A. N. k. 3513v t. XVIII, M. W. (1) k. 3589v t. XVIII, B. W. k. 3810v t. XX, D. B. (1) k. 3837v t. XX, M. S. (1) k. 3839v t. XX, H. N. (3) k. 4140 t. XXII, P. R. (1) k. 4238 t. XXII; M. D. (4) k. 896-897, 978-979 t. V, 3155v-3158 t. XVI; S. J. (1) k. 3052 t. XVI; J. M. (2) k. 3079 t. XVI

Niejednokrotnie pracownicy informowali, że stosowne zabezpieczenie stanowi kwota opłaty przygotowawczej.

Dowody: zeznania świadków: G. M. (1) k. 350-351 t. II, E. W. k. 365v t. II, Z. R. (1) k. 3152 t. XVI, H. O. (1) k. 407v t. III, F. N. k. 423v t. III, Z. G. (1) k. 440 t. III, M. K. (4) k. 588v t. III, E. B. (2) k. 692v t. IV, R. G. k. 744v t. IV, S. T. (1) k. 3247v t. XVI, E. K. (5) k. 922-923 t. V, K. M. (2) k. 979 t. V, J. B. (1) k. 2961 t. XV, J. J. (5) k. 2961v t. XV, D. S. (3) k. 2962v-2963 t. XV; D. A. k. 2988v t. XV, P. B. (2) k. 2990v-2991 t. XV; K. B. (1) k. 2992 t. XV, Z. G. (2) k. 3046v t. XVI, E. Ł. k. 3078 t. XVI, H. N. (2) k. 3108 t. XVI, A. P. (2) k. 3112 t. XVI, M. P. (5) k. 3149 t. XVI, J. S. (2) k. 3187v t. XVI, T. S. (2) k. 3190v t. XVI, A. S. (3) k. 3198 t. XVI, T. B. k. 3250v t. XVII, I. B. k. 3284v t. XVII, Ł. W. k. 3405v t. XVIII, M. W. (1) k. 3589v t. XVIII, B. W. k. 3810 t. XX, F. B. k. 3838v t. XX, H. N. (3) k. 4140 t. XXII, P. R. (1) k. 4238 t. XXII; G. T. k. 3248v t. XVII; T. B. k. 3250v t. XVII; R. P. (1) k. 3515v-3516 t. XVIII; J. K. (4) k. 4310 t. XXIII

Czasami pracownicy informowali o konieczności dokonania zabezpieczenia, zastrzegając, że klient ma prawo dokonać wyboru formy zabezpieczenia. Klienci wybierali zazwyczaj notarialne poddanie się egzekucji, stałe polecenie przelewu bankowego lub cesję polisy ubezpieczeniowej, a pracownicy firmy zapewniali, że są to wystarczające formy zabezpieczenia.

Dowody: zeznania świadków: E. K. (3) k. 201 t. II, J. M. (1) k. 227v t. II; E. C. k. 3285 t. XVII, R. K. (1) k. 309v t. II, G. M. (1) k. 350-351 t. II, J. G. (1) k. 755v t. IV, E. K. (5) k. 922-923 t. V, R. L. k. 925-927 t. V, K. K. (1) k. 1227 t. VII, I. B. k. 3284v t. XVII, E. G. k. 3327 t. XVII, W. I. k. 3329v t. XVII, D. B. (2) k. 4023 t. XX.

Pierwszym krokiem do rzekomego uzyskania pożyczki było wypełnienie z udziałem klienta wniosku o udzielenie pożyczki. Od wniosku pobierana była opłata w wysokości 10 zł. Wnioski były przekazywane do centrali w B. i pracownik otrzymywał w drodze elektronicznej informację o ich akceptacji. Czasami akceptacja wniosku była dokonywana przez oskarżonego osobiście w rozmowie telefonicznej z pracownikiem. Akceptacja wniosku była formalnością – nie zdarzyło się, by jakkolwiek wniosek został rozpatrzony negatywnie. Po akceptacji wniosku pracownik zapewniał klienta, że pożyczka została mu udzielona.

Kolejnym krokiem było uiszczenie przez klienta opłaty przygotowawczej. Jej wysokość ustalona została na równowartość 8% kwoty pożyczki. W szczególnych przypadkach mogła być jednak obniżona (zwykle do 5%). Decyzję o tym podejmował osobiście oskarżony. W razie wątpliwości pracownicy zapewniali klientów, że mogą otrzymać zwrot opłaty, jeżeli zrezygnują z pożyczki na późniejszym etapie. Zapewniali też, że nie było takiej sytuacji, żeby ktoś nie dostał pożyczki.

Dowody: zeznania świadków: J. J. (5) k. 1170-1172 t. VI, 2961v t. XV, R. F. k. 1330-1331 t. VII, H. N. (2) k. 3108 t. XVI, S. S. (1) k. 3194v t. XVI, W. I. k. 3329v-3330 t. XVII, H. T. (1) k. 3404 t. XVIII, W. Z. k. 3409 t. XVIII, A. G. k. 4677 t. XXIV; J. B. (1) k. 2961 t. XV, E. Ł. k. 3078 t. XVI, W. I. k. 3329v-3330 t. XVII; K. K. (4) k. 1930-1931 t. X, 3610-3612v t. XIX.

Standardem było, że pracownicy wręczali klientowi gotowy formularz przekazu bankowego i prosili o dokonanie opłaty przygotowawczej przed zawarciem umowy. Dostarczenie potwierdzenia uiszczenia tej kwoty było wręcz warunkiem zawarcia umowy. Tym samym klienci nie mieli zwykle realnej możliwości zapoznania się z warunkami umowy przed uiszczeniem żądanej kwoty i w tej kwestii polegali całkowicie na zapewnieniach pracownika firmy. Było to celowe rozwiązanie wprowadzone przez oskarżonego, który nalegał, by pracownicy nawet nie dawali klientowi umowy do rąk przed uiszczeniem opłaty przygotowawczej.

Dowody: zeznania świadków: M. D. (1) k. 233v t. II, M. N. (1) k. 239 t. II, E. C. k. 3285 t. XVII, U. K. (1) k. 3332v-3333 t. XVII, R. K. (1) k. 309v t. II, M. K. (2) k. 313v t. II, K. P. k. 3373v-3374 t. XVII, B. K. (2) k. 3428v-3429 t. XVIII, G. K. k. 417v t. III, Z. N. k. 433v t. III, M. C. (3) k. 442 t. III, I. F. k. 455 t. III, R. P. (3) k. 457 t. III, M. R. (2) k. 458-459 t. III, D. W. k. 464-465 t. III, U. T. k. 521 t. III, J. K. (3) k. 524v t. III, W. S. (2) k. 537 t. III, B. S. (7) k. 569v t. III, K. M. (1) k. 575-576 t. III, M. K. (4) k. 588v t. III, J. C. k. 708 t. IV, R. G. k. 744v t. IV, J. G. (1) k. 755v t. IV, M. P. (4) k. 763v t. IV, B. N. k. 774v t. IV, M. N. (2) k. 783v t. IV, J. K. (7) k. 841v t. V, E. K. (1) k. 874-875 t. V, E. S. k. 3196-3197 t. XVI, A. K. (1) k. 889-890 t. V, E. B. (1) k. 900-901 t. V, M. F. k. 3286 t. XVII, R. L. k. 925-927 t. V, G. M. (2) k. 958-959 t. V, M. P. (6) k. 3372v-3373 t. XVII, K. M. (2) k. 979 t. V, B. S. (6) k. 986 t. V, B. O. (2) k. 3111 t. XVI, H. G. (2) k. 1068-1069

t. V, , D. A. k. 1088-1089 t. VI, A. F. (1) k. 1113-1114 t. VI, S. G. (1) k. 1119-1120 t. VI, C. G. k. 1130-1131 t. VI, K. D. k. 3044 t. XVI, K. Z. k. 1201-1203 t. VII, T. M. (3) k. 3080-3081 t. XVI, B. K. (4) k. 3077-3078 t. XVI, T. W. k. 1367 t. VII, M. W. (2) k. 3248v t. XVII, N. W. k. 2964v t. XV, M. C. (1) k. 2997 t. XV, M. D. (2) k. 3043v t. XV, D. G. k. 3047v t. XVI, J. J. (11) k. 3050v t. XVI, A. J. (2) k. 3053 t. XVI, T. M. (2) k. 3080 t. XVI; J. M. (3) k. 3107 t. XVI, H. O. (2) k. 3108-3109 t. XVI, A. P. (2) k. 3112 t. XVI, M. P. (5) k. 3149 t. XVI, F. P. k. 3150 t. XVI, Z. R. (1) k. 3151v t. XVI, T. S. (1) k. 3152v t. XVI, I. S. k. 3155 t. XVI; A. S. (3) k. 3198 t. XVI; G. T. k. 3248v t. XVII; M. R. (1) k. 3375 t. XVII; E. D. k. 3285v t. XVII, J. G. (2) k. 3286v t. XVII, E. G. k. 3327 t. XVII, W. I. k. 3329v t. XVII, H. T. (1) k. 3404 t. XVIII, A. W. (1) k. 3404v-3405 t. XVIII, J. W. (1) k. 3406v t. XVIII, W. Z. k. 3409 t. XVIII, E. M. (2) k. 3511v-3512 t. XVIII; A. N. k. 3513v t. XVIII, M. W. (1) k. 3589v t. XVIII, Z. P. (1) k. 3615 t. XIX, G. B. k. 3643 t. XIX, M. J. (2) k. 3644v t. XIX, R. B. (5) k. 4022 t. XX, M. J. (1) k. 4160 t. XXII; H. N. (3) k. 4140 t. XXII; Z. B. k. 2991v t. XV; A. C. k. 2997v t. XV; R. P. (5) k. 4311 t. XXIII; J. W. (2) k. 1730-1731 t. IX, 1973/43-44v, 1973/175 t. X, 4574v-4576v t. XXIV; K. B. (6) k. 772-773 t. IV, 3410 t. XVIII; S. J. (3) (dawniej G.) k. 1363-1364 t. VII, 3192-3194 t. XVI.

Zdarzało się, że klienci prosili o udostępnienie wzorca umowy do domu w celu zapoznania się z nią. Pracownicy zazwyczaj odmawiali, kierując się wyraźnym poleceniem oskarżonego.

Dowody: zeznania świadków: G. P. (2) k. 529v t. III, A. S. (3) k. 3198 t. XVI, A. W. (1) k. 3404v-3405 t. XVIII, G. B. k. 3643 t. XIX; K. B. (6) k. 772-773 t. IV, 3410 t. XVIII; S. J. (3) (dawniej G.) k. 1363-1364 t. VII, 3192-3194 t. XVI; S. R. k. 1710v-1711 t. IX, 3480-3482v t. XVIII; J. W. (2) k. 1730-1731 t. IX, 1973/43-44v, 1973/175 t. X, 4574v-4576v t. XXIV.

Tylko w nielicznych przypadkach klienci w pierwszej kolejności podpisywali umowę, a dopiero następnie dokonywali opłaty przygotowawczej.

Dowody: zeznania świadków: D. R. k. 427v t. III, J. B. (2) (obecnie B.) k. 495-496 t. III, I. C. k. 815 t. V, E. K. (5) k. 922-923 t. V, D. K. (1) k. 1134-1135 t. VI, J. B. (1) k. 2961 t. XV, B. Ż. k. 3074v t. XVI.

Część klientów swój egzemplarz umowy otrzymywała dopiero pocztą, tym samym nie miała w ogóle możliwości zweryfikowania warunków pożyczki przedstawianych przez pracownika firmy.

Dowody: zeznania świadków: T. S. (3) k. 3199-3199v t. XVI, M. S. (4) k. 944-945 t. V, D. A. k. 2988v t. XV, K. B. (1) k. 2992v t. XV, H. W. k. 3407-3407v t. XVIII

Niektórzy klienci nigdy nie otrzymali swojego egzemplarza umowy, mimo jej podpisania.

Dowody: zeznania świadków: B. M. (1) k. 150 t. I, W. Ż. k. 118 t. I, B. S. (1) k. 3592v t. XVIII, D. R. k. 3695 t. XVII.

Zdarzało się, że klientowi przekazano do zapoznania się niekompletną umowę, a stronę z wymogami dla zabezpieczeń wydrukowano dopiero później, tłumacząc to błędem technicznym jak również, że okazywano wzór umowy nie zawierający postanowień o poręczycielach. Podobnie zdarzyło się, że klient podpisywał tylko pierwszą stronę, a pozostałe – zawierające istotne warunki pożyczki – były mu dosyłane pocztą.

Dowody: zeznania świadków: R. B. (2) k. 853-854 t. V, A. J. (2) k. 3053 t. XVI, T. M. (1) k. 2959 t. XV, M. M. (7) k. 3053v t. XVI, E. K. (4) k. 3054 t. XVI.

Większość klientów jedynie pobieżnie przeglądała umowę przed jej podpisaniem. Ufali zapewnieniom pracowników. Nadto mieli świadomość poniesienia kosztów opłaty przygotowawczej, w związku z czym podpisanie umowy traktowali jako konieczność. W trakcie podpisywania umowy pracownicy firmy tworzyli atmosferę pośpiechu, która nie sprzyjała zapoznawaniu się z nią. Często poganiiali klientów, wskazując, że mają jeszcze dużo pracy lub ostrzegać, że przeciąganie podpisania umowy uniemożliwi szybką wypłatę pieniędzy.

Dowody: zeznania świadków: J. M. (3) k. 3107 t. XVI, H. N. (2) k. 3108 t. XVI, L. N. k. 3109v t. XVI, J. S. (2) k. 3187 t. XVI, J. K. (7) k. 4460v t. XXIII, L. W. (2) k. 3573v t. XXIV (rozpraszała ją), R. F. k. 4627v t. XXIV; B. M. (3) k. 3483v-3484 t. XVIII

Zdarzało się, że klient po zapoznaniu się z umową w czasie jej podpisywania lub ze wzorem umowy umieszczonym na tablicy korkowej w siedzibie oddziału dopytywał o zabezpieczenie pożyczki. Wówczas pracownik firmy lub sam oskarżony (osobiście lub telefonicznie) zapewniał go, że nie dotyczy to jego sytuacji lub w inny sposób bagatelizował tę kwestię. Częstoą zagrywką było stwierdzenie, że zabezpieczenia dotyczą tylko pożyczek w większej wysokości, lub że wzorca umowy nie można zmienić, bo został sporządzony przez prawnika, ale w zakresie zabezpieczeń on nie obowiązuje.

Dowody: zeznania świadków: H. M. k. 220v t. II; A. W. (2) k. 371v t. II, B. S. (5) k. 487-488 t. III, B. S. (6) k. 986 t. V, H. G. (2) k. 1068-1069 t. VI, K. K. (1) k. 1227 t. VII, I. P. k. 1278-1279 t. VII; U. I. k. 2959v t. XV, D. A. k. 2990 t. XV, E. B. (2) k. 2993 t. XV, A. B. k. 2994v t. XV, I. C. k. 2995 t. XV, D. O. k. 2995v t. XV, M. C. (4) k. 2996v t. XV, M. C. (1) k. 2997 t. XV, M. D. (2) k. 3043v t. XV, K. D. k. 3044 t. XVI, Z. G. (2) k. 3046v t. XVI, J. J. (4) k. 3051 t. XVI, S. J. (1) k. 3052 t. XVI, A. J. (2) k. 3053 t. XVI, E. K. (4) k. 3054 t. XVI, R. K. (2) k. 3075 t. XVI, H. N. (2) k. 3108v t. XVI, K. P. k. 3373v-3374 t. XVII, A. W. (1) k. 3404v-3405 t. XVIII, B. K. (2) k. 3428v t. XVIII.

Po podpisaniu umowy obiecywano klientowi, że pieniądze trafią na jego konto w ciągu kilku dni (zwykle pięciu). Wskazywano również, że dalsze formalności powinien załatwić w centrali w B.. Wówczas dopiero podawano telefon lub adres siedziby firmy w B.. Klienci oddalali się w przekonaniu, że pożyczka jest załatwiona. Kiedy pieniądze nie wpływały w podanym terminie, dzwonili do firmy z zapytaniem i dowiadywali się, że sprawa jest jeszcze w toku, byli odsyłani do centrali w B. – sprawa była przedłużana. Zwykle dopiero po pewnym czasie otrzymywali list lub telefon z informacją o braku spełnienia wymagań niezbędnych do uzyskania pożyczki. Przedłużanie sprawy było świadomym zabiegiem oskarżonego, który starał się doprowadzić do upływu przewidzianego w umowie 10-dniowego terminu rezygnacji.

Po upływie wskazanego terminu, a czasami jeszcze przed, klienci dowiadywali się o nowych wymogach niezbędnych do uzyskania pożyczki. Wymogi te były różne, a dotyczyły kwestii zabezpieczenia realizacji umowy. Zazwyczaj byli wzywani do przedstawienia poręczyciela lub poręczycieli (żyrantów). Liczba poręczycieli teoretycznie zależała od wysokości pożyczki. W praktyce zwykle wzywano do przedstawienia jednego, dwóch lub trzech poręczycieli. To zazwyczaj wystarczało, by klient zrezygnował z dalszego starania się o pożyczkę.

Jeżeli jednak klient zdołał przedstawić poręczyciela, wprowadzano dalsze wymogi. Wymogi te różniły się między sobą, były stosowane niekonsekwentnie i progresywnie – jeżeli klient był w stanie je spełnić, przedstawiano kolejne, coraz trudniejsze do spełnienia. Celem było stworzenie sytuacji, w której klient sam zrezygnuje ze starania się o pożyczkę. Wśród dodatkowych wymogów pojawiały się:

- przedstawienie zaświadczenia z Biura Informacji Kredytowej dla klienta i/lub poręczyciela,
- sporządzenie wyceny domu przez rzeczoznawcę,
- potwierdzenie sytuacji finansowej klienta przez notariusza,
- zastrzeżenie co do wysokości zarobków poręczyciela (różne kwoty),
- zastrzeżenie, że poręczycielem nie może być osoba z rodziny,
- zwiększanie liczby poręczycieli do dwóch, trzech, dziesięciu lub nawet trzydziestu dwóch.

Dowody: zeznania świadków: J. P. 3374v-3375 t. XVII, B. M. (1) k. 150 t. I, Z. R. (1) k. 3152 t. XVI, R. G. k. 744v t. IV, B. N. k. 774v t. IV, G. M. (2) k. 958-959 t. V, K. S. (2) k. 3573 t. XVIII, K. Z. k. 1201-1203 t. VII, B. K. (4) k. 3077-3078 t. XVI; B. Ż. k. 3074v t. XVI, L. W. (1) k. 3249v-3250 t. XVII, P. B. (1) k. 3282v t. XVII, R. P. (2) k. 3372 t. XVII, H. G. (2) k. 1068-1069 t. VI, K. W. k. 1316-1317 t. VII, A. F. (1) k. 1113-1114 t. VI, M. B. (1) k. 3284 t. XVII, M. R. (2) k. 458-459 t. III, B. K. (1) k. 460-461 t. III, B. N. k. 774v t. IV, U. S. k. 3151 t. XVI, R. L. k. 925-927 t. V, R. B. (4) k. 1291-1292 t. VII, T. W. k. 1367 t. VII, M. C. (4) k. 2996v t. XV; Z. B. k. 2991v t. XV; E. K. (2) k. 3334 t. XVII, B. K.

(2) k. 3428v t. XVIII, dokumentacja k. 144v t. I, k. 231v t. II, k. 405v t. III; H. K. k. 3076 t. XVI; M. J. (1) k. 4160 t. XXII; J. K. (4) k. 4310 t. XXIII

Oprócz poręczycieli, kolejnym warunkiem uzyskania pożyczki, który pojawiał się już po podpisaniu umowy, była konieczność uiszczenia tzw. opłaty gratyfikacyjnej. O opłacie tej nigdy nie wspominali pracownicy firmy, a jej uregulowanie w umowie było niepozorne i mylące. Stosowane przez oskarżonego obliczenia tej opłaty dawały absurdalne rezultaty, przykładowo klientka starająca się o pożyczkę w wysokości 110.000 zł otrzymała wezwanie do uiszczenia opłaty gratyfikacyjnej w wysokości 53.900 zł (H. P. (2) k. 5120v-5121v t. XXVII). Wezwania do uiszczenia tej opłaty pojawiały się bądź to zamiast wezwania do ustanowienia poręczycieli bądź jednocześnie. Czasami żądano jej od klientów, którym udało się załatwić poręczenie, czasami odwrotnie – po wpłaceniu opłaty gratyfikacyjnej przedstawiano kolejne konieczne formy zabezpieczenia. Z uwagi na znaczną wysokość tej opłaty, tylko niewielki odsetek klientów decydował się na jej opłacenie.

Dowody: zeznania świadków: S. D. (1) k. 3045 t. XVI, I. F. k. 455 t. III, B. S. (7) k. 569v t. III, K. M. (1) k. 575-576 t. III, L. W. (2) k. 784v t. IV, H. T. (3) 3247-3248 t. XVII, I. C. k. 815 t. V, E. K. (1) k. 874-875 t. V, M. F. k. 3286 t. XVII, R. L. k. 925-927 t. V, R. Z. (1) k. 1022-1023 t. VI, R. K. (2) k. 1050-1051 t. VI, D. A. k. 1088-1089 t. VI, A. F. (1) k. 1013-1014 t. VI, W. R. k. 4025 t. XXI; K. Z. k. 1201-1203 t. VII, K. K. (1) k. 1227 t. VII, K. W. k. 1316-1317 t. VII, A. B. k. 1390-1391 t. VII, E. B. (2) k. 2993 t. XV, Z. G. (2) k. 3046v t. XVI, H. O. (2) k. 3108-3109 t. XVI, M. W. (2) k. 3248v t. XVII, M. K. (1) k. 3331 t. XVII, W. S. (1) k. 3377 t. XVII, A. N. k. 3513v t. XVIII, J. K. (7) k. 4460v t. XXIII; J. S. (1) k. 3429 t. XVIII; E. M. (1) k. 3511 t. XVIII

W niektórych przypadkach po prostu nie wypłacano pożyczki bez informowania klienta o przyczynach.

Dowody: zeznania świadków: N. W. k. 375v t. II, D. W. k. 464-465 t. III, G. P. (2) k. 529v t. III, S. T. (1) k. 3247v t. XVI, M. P. (6) k. 3372v-3373 t. XVII, D. S. (2) k. 1095-1096 t. VI, D. K. (1) k. 1134-1135 t. VI, J. S. (2) k. 3187v t. XVI, D. S. (1) k. 3376 t. XVII, M. S. (3) k. 3197 t. XVI, J. D. k. 3286 t. XVII, W. G. k. 3480 t. XVIII, M. W. (1) k. 3589v t. XVIII, B. C. k. 3809 t. XX, M. S. (1) k. 3839v t. XX, K. H. (2) k. 3971v t. XX; K. S. (2) k. 3573 t. XVIII.

Zrozpaczeni klienci próbowali odzyskać swoje pieniądze, tj. wpłaconą opłatę przygotowawczą, a czasami również gratyfikacyjną. Pracownicy odsyłali ich do centrali firmy w B.. Siedziba ta mieściła się niewielkim pokoju, nie przypominała biura – była obskurna. Często była zamknięta. Klienci z całego (...) przyjeżdżali do centrali z pretensjami i nie mogli dostać się do środka. Również telefon często był wyłączony. Zdarzyło się nawet, że pracownica zamknęła się w biurze przed klientką i straszyla ją Policją (k. 2959 t. XV).

Dowody: zeznania świadków: J. J. (5) k. 2961v t. XV J. J. (4) k. 3051 t. XVI, F. P. k. 3150 t. XVI, D. S. (2) k. 3153v t. XVI, H. T. (1) k. 3404 t. XVIII, Z. P. (1) k. 3615 t. XIX, L. W. (2) k. 3573v t. XXIV, A. W. (3) k. 4845 t. XXV, I. F. k. 3046 t. XVI, M. M. (7) k. 3053v t. XVI, U. S. k. 3151 t. XVI, T. S. (1) k. 3152v t. XVI, S. T. (1) k. 3247v t. XVI, A. Ś. k. 3408v t. XVIII, B. W. k. 3810v t. XX; J. B. (2) obecnie B. k. 3759 t. XIX, k. 3810v t. XX; E. B. (2) k. 2993v t. XV, D. G. k. 3047v t. XVI, D. W. k. 3249 t. XVII; A. F. (2) k. 61-62 t. I, 2045-2046 t. XI, 3158-3160 t. XVI; S. J. (3) (dawniej G.) k. 1363-1364 t. VII, 3192-3194 t. XVI; U. K. (2) k. 2066-2066v t. XI, 4429v-4431v t. XXIII; J. W. (2) k. 1730-1731 t. IX, 1973/43-44v, 1973/175 t. X, 4574v-4576v t. XXIV; M. D. (4) k. 896-897, 978-979 t. V, 3155v-3158 t. XVI.

Dochodziło do awantur. Pracownicy firmy, zwłaszcza przez telefon, byli aroganccy i niedwuznacznie dawali klientom do zrozumienia, że nie zamierzają im pomagać. Pojawiały się wypowiedzi w stylu: „może sobie pani dzwonić nawet do Pana Boga”, „Policja nam gównu robi” (k. 692v t. III), „przecież nie jest pani dzieckiem i wie, co podpisywała” (k. 763v t. IV), „jak ktoś jest naiwny to tak się robi” (S. J. (1) k. 3052 t. XVI), „czy nie pan umie czytać?” (J. S. (2) k. 3187v t. XVI) i inne przejawy agresji słownej (E. B. (2) k. 2993 t. XV, M. C. (4) k. 2996v t. XV).

Klienci próbowali ratować swoją sytuację bezpośrednim kontaktem z szefostwem firmy, tj. z oskarżonym. Było to jednak bardzo utrudnione. Pracownice nie chciały nawet podać nazwiska szefa. Odmawiały również podawania jego

telefonu. Często obiecywały, że prezes oddzwoni, co nigdy nie następowało. Na miejscu tłumaczyły klientom, że prezes jest „nieosiągalny”. Wszystko to czyniły na wyraźne polecenie oskarżonego.

Dowody: zeznania świadków: B. O. (2) k. 3111 t. XVI, Z. R. (1) k. 3152 t. XVI, A. S. (2) k. 3154 t. XVI, S. T. (1) k. 3247v t. XVI, W. I. k. 3329v-3330 t. XVII, M. K. (1) k. 3331 t. XVII, E. K. (2) k. 3334 t. XVII, K. P. k. 3373v-3374 t. XVII, A. K. (2) k. 3549 t. XVIII, B. F. (2) (S.) k. 3574 t. XVIII, R. K. (3) k. 3591v t. XVIII, B. C. k. 3809 t. XX, H. O. (2) k. 3108-3109 t. XVI, F. P. k. 3150 t. XVI; A. F. (2) k. 61-62 t. I, 2045-2046 t. XI, 3158-3160 t. XVI

W rezultacie na skutek opisanego proceduru ponad dwieście osób poniosło szkody finansowe. Żadna z tych osób nie uzyskała wnioskowanej pożyczki. Tylko w pojedynczych przypadkach pokrzywdzonym udało się odzyskać część lub całość pieniędzy. Następowoło to zawsze po długim okresie czasu i interwencji Policji.

Dowody: zeznania świadków: A. S. (2) k. 26-27 t. I; A. K. (1), k. 889-890 t. V, J. S. (2) k. 3187v t. XVI, Z. T. k. 3693v t. XIX, M. Z. k. 4543 t. XXIV; A. F. (2) k. 61-62 t. I, 2045-2046 t. XI, 3158-3160 t. XVI; U. K. (2) k. 2066-2066v t. XI, 4429v-4431v t. XXIII; K. K. (4) k. 1930-1931 t. X, 3610-3612v t. XIX; M. D. (4) k. 896-897, 978-979 t. V, 3155v-3158 t. XVI.

Oskarżony R. B. (1) był uprzednio karany za przestępstwa skarbowe i przestępstwa przeciwko mieniu (oszustwa), w tym za czyny w swej istocie identyczne z czynem objętym niniejszym postępowaniem (karta karna k. 5028-5029 t. XXVI). W związku ze zgłaszanymi przez oskarżonego dolegliwościami psychicznymi został on w toku postępowania sądowego przebadany przez biegłych lekarzy psychiatrów i psychologa. Biegli jednoznacznie wskazali, że oskarżony jest w pełni sprawny intelektualnie i tempore criminis miał w pełni zachowaną zdolność rozpoznawania znaczenia czynu jak i pokierowania swoim postępowaniem. Wskazali również, że przejawia zaburzenia osobowości z brakiem stałości emocjonalnej, skłonnością do obarczania innych własnymi problemami; jest skłonny do lekceważenia i naruszania ustalonych zasad i reguł współżycia społecznego (opinia sądowa psychiatryczno-psychologiczna k. 4994-5000 t. XXVI).

2. Ocena dowodów:

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie obszernego materiału dowodowego, zgromadzonego w 27 tomach akt. Składają się nań przede wszystkim zeznania świadków (głównie pokrzywdzonych i pracowników firmy) oraz dokumentacja związana z zawieraniem umów pożyczek, nadto również wyjaśnienia oskarżonego, protokoły czynności procesowych i inne.

Zasadniczym elementem materiału dowodowego są **zeznania osób pokrzywdzonych** przez oskarżonego. Z uwagi na ich ogromną liczbę (przeszło 200 osób) Sąd uznał za niezasadne relacjonowanie i ocenianie zeznań każdego pokrzywdzonego z osobna. Zeznanie te dobrze poddają się zbiorczej ocenie, ponieważ są w ogromnej części zbieżne ze sobą. Przede wszystkim należy podkreślić, że relacja ponad 200 pokrzywdzonych daje bardzo spójny i przekonujący obraz przestępczego proceduru. Pokrzywdzeni mianowicie zeznali, że pracownicy firmy (...), jak również sporadycznie sam oskarżony, zapewniali ich o możliwości uzyskania pożyczek bez konieczności spełnienia dodatkowych wymogów związanych z zabezpieczeniem umów (tj. głównie bez BIKu i poręczycieli) ewentualnie wskazując, że zabezpieczenie zostanie dokonane przez pożyczkobiorcę wedle jego wyboru. W razie spełniania wymogów związanych z zabezpieczeniami oskarżony lub jego pracownicy przedstawiali dodatkowe, coraz bardziej skomplikowane żądania w tym zakresie, które były niemożliwe do spełnienia. Ostatecznie żadna z pokrzywdzonych osób nie uzyskała wnioskowanej pożyczki, a jedynie kilka osób uzyskało zwrot części lub całości wpłaconych pieniędzy. W relacjach pokrzywdzonych pojawia się też wątek utrudniania kontaktu, przeciągania sprawy aż do upłynięcia terminu odstąpienia od umowy, a także uzależniania podpisania umowy od dokonania opłaty przygotowawczej i informowania o dalszych wymogach (opłata gratyfikacyjna, zabezpieczenia) dopiero po podpisaniu umowy o pożyczkę.

Oceniając zeznania pokrzywdzonych Sąd miał przede wszystkim na uwadze ich ogromną liczbę. Ponieważ wskazane powyżej wątki pojawiały się niemal we wszystkich zeznaniach Sąd uznał je za w pełni wiarygodne. Nie

jest bowiem możliwe, by przeszło 200 osób składało, zupełnie niezależnie od siebie, bardzo zbliżone w treści zeznania, jeśli nie polegałyby one na prawdzie. W szczególności wykluczona jest – przy taki znacznych liczbach – jakakolwiek manipulacja czy próba oczernienia oskarżonego. Z tego samego powodu, mając na uwadze liczbę pokrzywdzonych, Sąd rozstrzygnął na korzyść ich zeznań rozbieżności pojawiające się pomiędzy nimi a zeznaniami części pracowników firmy. Dotyczy to np. kwestii wymogu dokonania opłaty przygotowawczej przed zawarciem umowy czy nieinformowania o wymaganych zabezpieczeniach. Niewątpliwie w zeznaniach pokrzywdzonych pojawia się sporo rozbieżnych szczegółów tudzież braków, które jednak tłumaczyć należy znacznym upływem czasu. W żaden sposób nie umniejsza to ich wartości dowodowej, pozwalają one bowiem dostatecznie precyzyjnie zrekonstruować stan faktyczny sprawy.

W drugiej kolejności Sąd wziął pod uwagę zeznania pracowników firmy (...).

Świadek **A. F. (2)** (k. 61-62 t. I, 2045-2046 t. XI, 3158-3160 t. XVI) zeznała, że była zatrudniona w firmie w okresie od sierpnia 2009 r. do lutego 2010 r. Pracowała w centrali firmy w B.. Szkolenie pracownicze przeprowadziła jej ówczesna małżonka oskarżonego, a w każdej spornej sprawie świadek kontaktowała się telefonicznie z oskarżonym. Oskarżony stanowczo zabronił świadkowi podawania swojego numeru telefonicznego i wymagał, by wszystkie kontakty z klientem odbywały się za jej pośrednictwem. Świadek wskazała, że klienci firmy mieli obowiązek dokonać zabezpieczenia w wysokości 200% wnioskowanej pożyczki, przy czym formy zabezpieczenia były w teorii różne, jednak wymogi związane z zabezpieczeniem ostatecznie określał oskarżony R. B. (1). Przykładowo, w przypadku wyboru poręczyciela oskarżony żądał raportu z BIK-u o braku zobowiązań kredytowych poręczyciela, co nie wynikało z umowy. Po pewnym czasie w biurze zaczęło pojawiać się sporo niezadowolonych klientów, którzy skarżyli się na brak uzyskania pożyczki mimo spełnienia warunków, na niezgodność umowy z ustnymi informacjami otrzymanymi w oddziale, na niemożność zapoznania się z umową przed jej zawarciem itd. Klienci bywali agresywni, dlatego świadek była odprowadzana do pracy i z pracy przez męża. Świadek zeznała ponadto, że w okresie jej pracy w firmie ani jedna osoba nie otrzymała wnioskowanej pożyczki. Gdy nielicznym osobom (np. S., A., S.) udało się spełnić surowe wymogi zabezpieczeń, oskarżony wymyślał jakieś dodatkowe utrudnienia, np. nie wyrażał zgody na rozłożenie opłaty gratyfikacyjnej na raty. Zachowanie oskarżonego doprowadziło świadka do przekonania, że działalność firmy ma charakter oszukańczy („uważałam, że jest to złodziejstwo” – k. 3158v) i sprawiło, że zwolniła się z pracy.

Świadek **S. J. (3)** (dawniej **G.**) (k. 1363-1364 t. VII, 3192-3194 t. XVI) zeznała, że pracowała w firmie w okresie od 4 stycznia do końca lutego 2010 r., początkowo w oddziale w G., następnie w K.. Jej zadaniem było przyjmowanie klientów, przekazywanie wniosków o pożyczkę do centrali, a następnie – po ich akceptacji przez oskarżonego – podpisywanie umów o pożyczkę z klientami. Zwykle procedura była następująca: klient podpisywał umowę bez bliższego zapoznania się z nią, następnie szedł wpłacić kwotę opłaty przygotowawczej, a dopiero po przedłożeniu potwierdzenia dokonania tej opłaty otrzymywał do ręki swój egzemplarz umowy. Oskarżony zabronił dawać klientom umowę przed wpłaceniem przez nich opłaty przygotowawczej. W kwestii zabezpieczeń świadek nie miała rozeznania – była przeszkolona, by w tej sprawie odsyłać klientów do centrali firmy w B., co też robiła. Świadek szybko zorientowała się, że działalność firm jest podejrzana. Wszystkie wnioski o pożyczki były akceptowane, a jednocześnie nikt nie uzyskiwał pożyczek. Dlatego świadek przestała zawierać umowy z klientami i wbrew zakazowi szefa wręczała im egzemplarze umów do zapoznania się w domu. Miała z tego powodu nieprzyjemności ze strony oskarżonego, który zagroził, że nie wypłaci jej wynagrodzenia. Ostatecznie świadek zwolniła się z pracy, nie mogąc znieść ciągłych pretensji ze strony niezadowolonych klientów.

Świadek **U. K. (2)** (k. 2066-2066v t. XI, 4429v-4431v t. XXIII) zeznała, że pracowała w centrali firmy w B. od marca 2010 r. przez okres ok. pół roku; zastąpiła na stanowisku A. F. (2). Świadek wskazała, że miała kontakt z licznymi rozgoryczonymi klientami, którzy mimo spełnienia warunków podanych w oddziale firmy nie otrzymywali pożyczki. W wielu przypadkach klienci ci nie byli informowani o konieczności i warunkach zabezpieczenia umowy, bowiem nie wynikały one z umowy. W rezultacie żaden z klientów nie spełnił wszystkich warunków uzyskania pożyczki („nie zdarzył mi się klient, który spełniłby wszystkie warunki udzielenia pożyczki” – k. 2066v t. XI). Świadek nie

dysponowała wiedzą, czy ktokolwiek otrzymał finalnie pożyczkę, jednak w jej ocenie działalność firmy stanowiła „próbę oszustwa” tudzież „próbę naciągnięcia”.

Świadek **K. K. (4)** (k. 1930-1931 t. X, 3610-3612v t. XIX) zeznała, że pracowała w firmie w okresie od 14 lipca do 30 września 2009 r. w oddziale w G.. Jej zadaniem było przyjmowanie klientów, przekazywanie wniosków o pożyczkę do centrali, a następnie – po ich akceptacji przez oskarżonego – podpisywanie umów o pożyczkę z klientami. Nie zdarzyło się, by jakiś wniosek nie uzyskał akceptacji, jednak z drugiej strony żaden z klientów nie uzyskał wypłaty kwoty pożyczki. Świadek twierdzi, że informowała klientów o wszystkich warunkach umowy, w tym o zabezpieczeniach. Kwestia ta była jednak w gestii oskarżonego i klienci byli w tym zakresie odsyłani do centrali. Po wygaśnięciu pierwszej umowy o dzieło, od października 2009 r. świadek pracowała jeszcze 3 miesiące jako pracownik administracyjny, bez kontaktu z klientem, przy czym za okres ten otrzymała tylko częściowe wynagrodzenie. W ocenie świadka „działania pana B. (1) były takie żebyśmy jak najmniej wiedzieli na temat całej działalności” (k. 3611v).

Świadek **S. R.** (k. 1710v-1711 t. IX, 3480-3482v t. XVIII) zeznała, że pracowała w firmie w okresie od 22 marca do 22 maja 2010 r. w oddziale w K.. Jej zadaniem było przyjmowanie klientów, przekazywanie wniosków o pożyczkę do centrali, a następnie – po ich akceptacji przez oskarżonego – podpisywanie umów o pożyczkę z klientami. W okresie pracy świadka żaden z klientów nie otrzymał pożyczki, choć wszystkie lub niemal wszystkie wnioski zyskiwały akceptację. Świadek twierdzi, że rzetelnie informowała klientów o wszystkich warunkach umowy, jak również udostępniała klientom wzór umowy, choć oskarżony prosił, żeby tego nie robiła. Kwestie zabezpieczenia umowy były przez nią omawiane z klientami, jednak po szczegóły zgodnie z poleceniem szefa odsyłała do centrali firmy. Wskazała także, że klienci zwykle podpisywali umowę przed wpłaceniem opłaty przygotowawczej, jednak otrzymywali swój egzemplarz umowy dopiero po okazaniu dowodu wpłaty.

Świadek **J. W. (2)** (k. 1730-1731 t. IX, 1973/43-44v, 1973/175 t. X, 4574v-4576v t. XXIV) zeznał, że pracował w firmie w okresie od 16 stycznia do ok. 11 lutego 2010 r. w oddziale w G.. W zakres obowiązków wprowadziła go S. G. (2) (obecnie J.), zastrzegając, by nie informował klientów o rzeczywistym charakterze opłaty przygotowawczej oraz o szczegółowych zasadach zabezpieczenia pożyczek. Ponadto oskarżony nie zezwalał na wydawanie klientom druków umów do zapoznania się, a egzemplarze umów były im wydawane do podpisu dopiero po okazaniu dowodu opłaty przygotowawczej. W ocenie świadka było to celowe działanie firmy nakierowane na wyłudzenie pieniędzy od klientów, bowiem przed podpisaniem nie mieli oni dokładnej wiedzy o wymaganych zabezpieczeniach, a później nie byli w stanie ich dochować w przewidzianym w umowie terminie. W okresie pracy świadka do oddziału firmy stawało się wielu niezadowolonych klientów, którzy domagali się wypłaty kwoty pożyczki. Odszedł z pracy po konsultacji z radcą prawnym, który sprzedawane umowy pożyczek określił jako niejasne.

Świadek **M. D. (4)** (k. 896-897, 978-979 t. V, 3155v-3158 t. XVI) zeznała, że pracowała w firmie na podstawie umowy o dzieło w okresie od 23 września 2009 r. do 31 grudnia 2009 r. w oddziale w G.. Pomimo spełnienia wymogów otrzymania prowizji nie otrzymała jej, ponadto nie wypłacono jej wynagrodzenia za ostatni miesiąc pracy. Twierdzi, że zawsze najpierw dawała umowę do podpisania, a dopiero potem klient miał dokonać wpłaty opłaty przygotowawczej. Wspominała klientom o konieczności dokonania zabezpieczeń, ale nie była osobą upoważnioną do udzielania szczegółowych informacji na ten temat. Ze strony oskarżonego i bardziej doświadczonej pracownicy – K. K. (4) – padały sugestie, żeby, unikać informowania klientów o zabezpieczeniach. Zgodnie z poleceniem oskarżonego klient miał najpierw podpisać umowę, a dopiero później otrzymywał numer do centrali i miał ustalać formę zabezpieczenia. Oskarżony zabronił świadkowi wydawać klientom wzór umowy do zapoznania się, w pewnym momencie zabronił także podawać numeru do centrali przed podpisaniem umowy przez klienta. Często zmieniał treść umowy, by „czasem klienci nie mieli łatwiej”. Naśmiewał się z klientów, że „nawet jak przeczytają umowę to nie są w stanie jej zrozumieć”. Nie informowała klientów o braku konieczności przedkładania wyciągu z BIK, jednak była przekonana, że – zgodnie z ogłoszeniem – nie jest to wymagane. Oskarżony osobiście instruował ją, w jaki sposób ma mówić o opłacie przygotowawczej, by nie „odstraszyć klientów” – przekazując w ten sposób nieprawdziwe informacje. Świadek w trakcie pracy dowiedziała się, że żaden z klientów nie otrzymał pożyczki. Wywołało to u niej podejrzenia

co do legalności działalności firmy i dlatego nie przedłużyła umowy. W okresie pracy przychodziło do biura wielu niezadowolonych klientów.

Świadek **K. G.** (k. 1973/150-151 t. X) zeznała, że pracuje w k. oddziale firmy od dnia 24 maja 2010 r. Szkolenie przeprowadził z nią oskarżony R. B. (1) w dniu 21 maja 2010 r. W pierwszym dniu pracy oskarżony osobiście nadzorował jej pracę i sam rozmawiał z klientami. Świadek potwierdziła, że klienci otrzymywali swój egzemplarz umowy dopiero po okazaniu dowodu uiszczenia opłaty przygotowawczej. Jednocześnie nie była w stanie podać zbyt wielu szczegółów pracy w firmie, na większość pytań odpowiadała, że dane zachowanie byłoby niezgodne z tym, czego nauczyła się na szkoleniu.

K. B. (6) (k. 772-773 t. IV, 3410 t. XVIII) pracowała od lipca 2009 r. potwierdza, że klient podpisywał umowę dopiero po wpłaceniu opłaty przygotowawczej, tak ją przeszkolił oskarżony. Miała nie wspominać o zabezpieczeniach pożyczki, a jedynie prosić klientów o zaświadczenie o zarobkach. Po kilku dniach zrezygnowała mając podejrzenia co do legalności działalności firmy.

Oceniając zeznania świadków będących pracownikami firmy (...) Sąd miał na uwadze zarówno ich spójność pomiędzy sobą, jak i zgodność z pozostałymi zgromadzonymi dowodami, w szczególności zeznaniami licznych pokrzywdzonych. W tym świetle zeznania większości omawianych świadków jawią się jako zasadniczo wiarygodne, bowiem relacjonujące działalność firmy w podobny sposób. Do istotnych wątków podzielanych przez świadków należą: rzesze rozgoryczonych klientów, którzy nie uzyskali pożyczki mimo spełnienia przekazanych im wymogów, niejasne reguły określania zabezpieczenia umowy pożyczki i odsyłanie klientów w tym zakresie do centrali firmy, brak informacji o jakimkolwiek przypadku faktycznego uzyskania kwoty pożyczki, otrzymany od oskarżonego zakaz wydawania klientom wzorów umowy do zapoznania się, uzależnianie wydania egzemplarza umowy lub wręcz podpisania jej od okazania dowodu wpłaty kwoty opłaty przygotowawczej, unikanie przez oskarżonego kontaktu z niezadowolonymi klientami. Większość świadków oceniła prowadzoną przez oskarżonego działalność jako mechanizm wyłudzenia pieniędzy od klientów. Z drugiej strony w zeznaniach części świadków pojawiają się próby przedstawienia swojej pracy w jak najlepszym świetle, przy jednoczesnej nieumiejętności podania szczegółów prowadzonej działalności. Dotyczy to w szczególności świadka K. G., która zeznawała będąc ciągle pracownikiem firmy (...). Tego rodzaju zeznania nie zyskały aprobaty Sądu. Również podawana przez większość świadków informacja, jakoby podpisywali z klientami umowę przed wniesieniem przez nich opłaty przygotowawczej nie zasługuje co do zasady na wiarę, z uwagi na ogromną liczbę sprzecznych z tym relacji pokrzywdzonych. Wreszcie, w zeznaniach większości pojawiają się różnego rodzaju niekonsekwencje. Sąd rozstrzygał je – zgodnie zresztą z dyspozycjami samych świadków – na korzyść zeznań złożonych wcześniej, tj. w postępowaniu przygotowawczym, mając na uwadze znaczny upływ czasu (od 4 do 5 lat). Znamienne, że co do zasady to właśnie owe wcześniejsze, „świeższe” zeznania stawały oskarżonego w gorszym świetle.

Zeznania świadków, zarówno pokrzywdzonych jak i pracowników firmy, znajdują potwierdzenie w zgromadzonej **dokumentacji** (zawartej w aktach, jak i w 12 segregatorach dołączonych do akt). Dokumentacja ta jest wiarygodna, nie nosi śladów podrobienia czy przerobienia. Sama w sobie jednak nie dowodzi przestępczego charakteru działalności firmy (...).

Pewien wgląd w naturę działalności firmy daje uzyskana z (...)Banku (...) S.A. z/s w K. historia rachunku oskarżonego (91-106 t. I). Wynika z niej, że oskarżony przyjmował na swój rachunek opłaty od klientów, natomiast nie dokonywał żadnych wypłat pożyczek.

Pewnych informacji dostarczają także **informacja z ZUS o oskarżonym** (k. 54 t. I) oraz negatywna **opinia Komisji Nadzoru Finansowego** na temat prowadzonej przez oskarżonego działalności (k. 1359-1360 t. VII). KNF wskazała, iż konstrukcja umowy nie pozwala w łatwy sposób zorientować się w prawach i obowiązkach stron umowy, trudno ustalić datę udzielenia i spłaty pożyczki oraz jasne zasady zwrotu pobranych przez pożyczkobiorcę kwot. Komisja oceniła, iż działalność (...) R. B. (1) polegająca na pobieraniu opłaty przygotowawczej oraz gratyfikacyjnej mogła wyczerpywać znamiona art.286 kk

Oskarżony **R. B. (1)** (k. 67-68 t. I, 2009, 2030-2032, 2150 t. XI, 2796-2797 t. XIII, 2956v-2957v, 2964 t. XV, 3081 t. XVI, 3516 t. XVIII, 4960v-4962 t. XXVI) nie przyznał się do zarzucanego mu czynu i w toku większości przesłuchań korzystał z prawa do odmowy składania wyjaśnień. Wyjaśnił, że w jego firmie nie było wymogu wpłacenia opłaty przygotowawczej przed podpisaniem umowy. Nie było również narzucanej przez niego formy zabezpieczenia. O wyborze zabezpieczenia decydował klient, a pracownik firmy (tj. A. F. (2)) rozstrzygał, czy dane zabezpieczenie jest wystarczające. Twierdził, że nie spotkał się ze skargami klientów na treść czy warunki umowy, uważał, że umowa była prosta – nie tak jak w innych instytucjach, gdzie umowy były zawiłe, wielostronicowe. Klienci sporadycznie żalili się na mu na pracowników, których zatrudniał, mogło być tak, że pracownicy nie informowali o pewnych kwestiach gdy klienci nie dopytywali. Wskazał, że posiadał środki umożliwiające udzielenie pożyczek klientom, tyle że nie na rachunku bankowym, lecz w domu. Twierdził, że nie spotkał się ze skargami klientów na treść czy warunki umowy, co najwyżej klienci sporadycznie żalili się na mu na pracowników, których zatrudniał. Oskarżył również jednego ze swoich pracowników – J. W. (2) – o przywłaszczenie sobie opłat przygotowawczych od trzech klientów. Oskarżony podkreślił, iż jego klienci to osoby które miały problemy finansowe, często figurowały w BIG-u. Były to osoby „podwyższonego ryzyka”.

Wyjaśnienia oskarżonego są niezwykle zdawkowe – odniósł się on jedynie do wybranych wątków zarzucanego mu czynu. Treść jego wyjaśnień pozostaje w jaskrawej sprzeczności z pozostałym materiałem dowodowym, tj. głównie zeznaniami pokrzywdzonych i pracowników firmy. Z tego względu Sąd nie miał najmniejszych wątpliwości, że złożone przez niego wyjaśnienia nie polegają na prawdzie, a stanowią jedynie obronę przez niego – mało zresztą przekonującą – linię obrony. W tym miejscu podnieść wypada, iż jego wyjaśnienia o fakcie udzielenia jakiegokolwiek pożyczki są gołosłowne i nie poparte żadnymi dowodami. Odmawiając odpowiedzi na pytania oskarżony przekazał Sądowi jedynie te informacje, które miały go przedstawić w pozytywnym świetle, zaś jego pracowników jako osoby odpowiedzialne spowodowane kłopoty. Nie baczyl przy tym, iż pracownicy działali w imieniu firmy oskarżonego, byli przez niego przeszkoleni i wykonywali powierzone im przez niego obowiązki.

3. **Kwalifikacja prawna:**

Zachowanie oskarżonego R. B. (1) wyczerpało znamiona przestępstwa oszustwa z art. 286 § 1 k.k. Przystępstwo to popełnia osoba, która, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadza inną osobę do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem za pomocą wprowadzenia jej w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania.

Nie ulega wątpliwości, że oskarżony działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. Pobierał opłaty od „klientów” (opłata od wniosku, opłata przygotowawcza, opłata gratyfikacyjna), które były uiszczane na jego rachunek bankowy. Nie wypłacał ich ani nie zwracał „klientom”. Jedynie nieznaczną część uzyskanych w ten sposób środków przeznaczał na wynagrodzenia dla pracowników, których zresztą często nie wypłacał w całości. Należy podkreślić, że ani jedna osoba ubiegająca się o pożyczkę nie uzyskała jej, a jedynie w pojedynczych przypadkach pokrzywdzonym udało się odzyskać kwotę uiszczoną opłatę lub chociaż jej część. Tym samym nie sposób uznać, by oskarżony prowadził działalność w ramach tzw. systemu argentyńskiego, co uzasadniałoby kwalifikację jego zachowania z art. 171 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe.

Nie ulega również wątpliwości, że oskarżony doprowadzał „klientów” do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, zazwyczaj własnym. N. tak miała charakter oczywisty: pokrzywdzeni wpłacali na rzecz oskarżonego określone kwoty, a nie uzyskiwali w zamian absolutnie nic. Z pewnością zatem można mówić o obiektywnym pogorszeniu ich sytuacji majątkowej (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 22 września 2016 r., II AKa 311/16).

Kolejno należy odnieść się do przesłanki wprowadzenia w błąd. Sąd uznał, że działania oskarżonego w ramach firmy (...) były nakierowane na wywołanie u potencjalnych klientów mylnego wyobrażenia o rzeczywistości, które miało nakłonić ich do zawarcia umowy i wpłacenia żądanych opłat. Już treść ogłoszeń i ulotek reklamowych (...) sugerowała jednoznacznie możliwość uzyskania pożyczki „bez BIK-u i zaświadczeń”, były one zresztą wprost skierowane do osób zadłużonych. W przekonaniu tym utwierdzali „klientów” pracownicy firmy w oddziałach w G. i K.. Zapewniali, że

jedynym warunkiem uzyskania pożyczki – oprócz przedłożenia dokumentów tożsamości i zaświadczenia o zarobkach albo rencie lub emeryturze – jest wpłacenie kwoty opłaty przygotowawczej. Dopytywani o kwestie zabezpieczeń odpowiadali, że nie są one wymagane, względnie że konieczne jest jedno zabezpieczenie wedle wyboru klienta. W orzecznictwie nie budzi wątpliwości, że wprowadzenie w błąd osoby rozporządzającej mieniem może być dokonane za pośrednictwem osób trzecich, zarówno świadomych jak i nieświadomych swojej roli w przestępczym procederze (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 6 kwietnia 2017 r., II AKa 31/17). Poza tym, czasami również sam oskarżony kontaktował się z „klientami”, zarówno osobiście jak i telefonicznie, zapewniając ich o uzyskaniu pożyczki bez dalszych wymagań.

Błędnym wyobrażeniem o sposobie udzielania pożyczek nie sposób obciążać pokrzywdzonych. W orzecznictwie podkreśla się, że łatwowierność czy naiwność po stronie pokrzywdzonego w żaden sposób nie wpływa na ocenę zachowania sprawcy pod kątem wyczerpania znamion przestępstwa oszustwa. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29 maja 2017 r., II AKa 72/17). Faktem jest, że część osób pokrzywdzonych nie zapoznawała się dokładnie z umową przed jej podpisaniem. Często wynikało to z faktu, że umowa była im okazywana dopiero po wpłaceniu opłaty przygotowawczej lub w przesyłana pocztą. Pracownicy firmy mieli zakaz udostępniania klientom wzorów umowy do zapoznania się. Przede wszystkim jednak umowa w bardzo niejasny sposób regulowała wiele kluczowych kwestii, w tym kwestię zabezpieczenia pożyczki, opłaty gratyfikacyjnej, terminu uzyskania i spłat pożyczki. Nawet zatem zignorowanie jednoznacznego przekazu pracowników firmy i dokładne zapoznanie się z umową przez pokrzywdzonego nie gwarantowało, że będzie on świadomy rzeczywistych obowiązków z niej wynikających. Tymczasem w orzecznictwie przyjmuje się, że „dla bytu przestępstwa art. 286 § 1 k.k. okoliczność, że pokrzywdzeni mogli błędnie uniknąć, czy też nie zachowali należytej ostrożności, nie jest istotna” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 9 grudnia 2016 r., II AKa 412/16). Można zatem powiedzieć obrazowo, że znamię wprowadzenia w błąd zostało przez oskarżonego wyczerpane z nawiązką.

Należy wreszcie mieć na uwadze, że wprowadzenie pokrzywdzonych w błąd ze strony oskarżonego nie ograniczało się do błędu co do warunków udzielenia pożyczki. Jak już wspomniano, żaden z „klientów” firmy nie otrzymał pieniędzy, bez względu na stopień spełnienia wymogów formalnych związanych z przedłożoną dokumentacją, ustanowionymi zabezpieczeniami itd. W istocie błąd dotyczył zatem samej możliwości otrzymania pożyczki: niezależnie od tego, jakie warunki spełniał „klient”, nie miał szansy uzyskać pożyczki, bowiem oskarżony wymyślał kolejne, coraz bardziej skomplikowane, utrudnienia.

W kilku przypadkach (vide pokrzywdzeni M. O., G. S. (1)) zachowanie oskarżonego ograniczyło się do usiłowania popełnienia czynu z art. 286 § 1 k.k., co uzasadnia kwalifikację z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k.

Zgodnie z ustalonym powyżej stanem faktycznym Sąd przyjął, że oskarżony prowadził swój przestępczy proceder na podstawie z góry powziętego zamiaru. Jak wskazano, firma „(...)” nie prowadziła żadnej innej działalności poza wyludzaniem opłat od pokrzywdzonych ubiegających się o pożyczki. Poszczególne zachowania (oszustwa) podejmowane były w krótkich odstępach czasu: na przestrzeni nieco ponad roku (od 9 lipca 2009 r. do 4 października 2010 r.) oskarżony doprowadził lub usiłował doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem co najmniej 220 osób. Z powyższych względów zachowanie oskarżonego musiało zostać uznane za czyn ciągły z art. 12 k.k. Na przeszkodzie takiej kwalifikacji nie stoi fakt, iż dwa spośród objętych nią czynów nie wyszły poza stadium usiłowania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 7 maja 2010 r., II AKa 125/10; M. Kulik, Kodeks karny. Komentarz aktualizowany, red. M. Mozgawa, LEX/El 2017).

Przyjęcie, że zachowanie oskarżonego stanowiło jeden czyn (czyn ciągły) uzasadnia ustalenie wartości mienia stanowiącego przedmiot przestępstwa jako sumy kwot wyludzonych od poszczególnych pokrzywdzonych. Suma ta wynosi przeszło 380 tysięcy złotych, co przekracza granicę mienia znacznej wartości z art. 115 § 5 k.k. i pozwala na kwalifikację czynu oskarżonego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

Nadto wielkość wyludzonej kwoty w pełni uzasadnia przyjęcie, że oskarżony z przestępczego procederu uczynił sobie stałe źródło dochodu, a więc zastosowanie art. 65 § 1 k.k., co ma wpływ na orzeczony wymiar kary.

Ostatecznie zatem oskarżony R. B. (1) został uznany za winnego popełnienia czynu stanowiącego przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. przy zast. art. 65 § 1 k.k.

4. *Wymiar kary:*

Podstawę wymiaru kary wobec oskarżonego stanowi czyn z art. 294 § 1 k.k., zagrożony karą pozbawienia wolności od roku do lat 10. Nadto kwalifikacja z art. 65 § 1 k.k. skutkowałą koniecznością wymierzenia kary powyżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia, aż do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę (art. 64 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.).

Mając na uwadze dyrektywy wymiaru kary z art. 53 k.k. należy wskazać, co następuje:

Stopień winy oskarżonego musi być uznany za znaczny. Prowadził on wysoce zorganizowaną działalność nakierowaną na wyłudzenie pieniędzy od losowych osób, w tym głównie osób starszych, znajdujących się w trudnej sytuacji majątkowej i życiowej. W wielu przypadkach oszustwo oskarżonego doprowadziło ofiary do ruiny finansowej, konieczności wieloletniego spłacania długów zaciągniętych dla zgromadzenia kwot umożliwiających uiszczenie opłat wstępnych. Działalność ta była zakrojona na szeroką skalę, o czym świadczy liczba pokrzywdzonych (220 osób) oraz łączna kwota uzyskana z przestępstwa. Tym samym należy uznać, że społeczna szkodliwość czynu oskarżonego była znaczna. Podkreślenia wymaga, że oskarżony oszukiwał osoby prywatne, często o bardzo skromnych dochodach (renty, emerytury), dla których skutki utraty wyłudzonych kwot były szczególnie dotkliwe.

Duże znaczenie dla wymiaru kary ma zachowanie oskarżonego zarówno przed, jak i po popełnieniu przestępstwa.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 1 lipca 2013 r., sygn. akt III K 1082/11 (k. 4928-4933 t. XXVI) oskarżony R. B. (1) został skazany za działalność polegającą na wprowadzaniu – jako prezes zarządu (...) sp. z o.o. z/s w Z. – klientów w błąd co do woli i możliwości wywiązania się z zawieranych przez nich umów pożyczek i doprowadzaniu ich do niekorzystnego rozporządzenia mieniem poprzez pobieranie opłat przygotowawczych; pokrzywdzonych było ok. 30 osób. Była to zatem działalność identyczna do inkryminowanej w niniejszym wyroku, tyle że prowadzona w roku 2009.

Nadto, oskarżony został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 3 października 2016 r., sygn. akt II K 581/16 (k. 5110-5114 t. XXVII) za udział w identycznym procederze w roku 2003 r. na terenie K.; pokrzywdzonych było łącznie blisko dwieście osób (z czego oskarżonemu przypisano ok. 30 czynów).

Co więcej, w dniu 27 kwietnia 2016 r. oskarżony R. B. (1) został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w C. o sygn. XI K 525/14 (k. 5125-5209 t. XXVII), następnie nieznacznie zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w C. z dnia 21 października 2016 r., sygn. akt VII Ka 685/16 (k. 5210 t. XXVII) za prowadzenie – jako prezes zarządu FH (...) z/s w S. – działalności dokładnie odpowiadającej zachowaniu inkryminowanemu w niniejszej sprawie, tj. wprowadzanie w błąd klientów co do zamiaru udzielania im pożyczek i doprowadzanie ich do niekorzystnego rozporządzenia mieniem poprzez pobieranie opłat różnego rodzaju (czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.). Pokrzywdzonych zostało blisko 200 osób. Czyn ten został popełniony na przestrzeni 2012 roku, a zatem w trakcie toczenia się niniejszego postępowania. Oznacza to, że oskarżony jeszcze w trakcie rozpoznawania niniejszej sprawy przez Sąd podjął identyczną działalność o charakterze przestępczym i niezrażony dotychczasową reakcją wymiaru sprawiedliwości oszukiwał, na wielką skalę, kolejne osoby.

W świetle powyższego należy uznać, że dotychczasowa reakcja karnoprawna na zachowania oskarżonego była stanowczo nieadekwatna i nie spełniła funkcji wychowawczej, szczególnie prewencyjnej ani zabezpieczającej. Zachowanie oskarżonego w trakcie niniejszego procesu (tj. podjęcie kolejny raz przestępczego proceduru) świadczy jednoznacznie, iż jest on osobą zdemoralizowaną w znacznym stopniu, niezdolną do samodzielnej zmiany swojej postawy życiowej, jak również – że pozostając na wolności stanowi on realne zagrożenie dla społeczeństwa, w

którym żyje. Znamienne, że oskarżony nie wyraził skruchy na żadnym etapie postępowania. Pomimo ogromnej liczby przemawiających przeciwko niemu relacji świadków, do końca utrzymywał, że działalnie (...) było w pełni legalne.

Z tego względu Sąd uznał za niezbędne wymierzenie oskarżonemu surowej **kary pozbawienia wolności w wysokości 7 lat**. Dotychczasowe kary orzekane w zawieszeniu ewidentnie nie spełniły swojej roli i nie wywarły żadnego wpływu na zachowanie oskarżonego. Mając na uwadze, iż oskarżony inkryminowanego czynu dopuścił się w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, Sąd wymierzył mu także – obok kary pozbawienia wolności, tj. na zasadzie art. 33 § 1 – 3 k.k. – **grzywnę w wymiarze 200 (dwustu) stawek dziennych po 80 (osiemdziesiąt) złotych każda**.

Nadto Sąd, na mocy art. 41 § 2 k.k. oraz art. 43 § 1 k.k., orzekł wobec oskarżonego **zakaz prowadzenia działalności gospodarczej w sektorze finansowym na okres 10 (dziesięciu) lat**. Zgodnie z art. 42 § 2 k.k. możliwość taka zachodzi w razie skazania za przestępstwo popełnione w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej, jeżeli dalsze jej prowadzenie zagraża istotnym dobrom chronionym prawem. Mając na uwadze, iż działalność firmy (...) służyła oskarżonemu wyłącznie do wyłudzenia pieniędzy od „klientów” nie ma wątpliwości, że przesłanka ta została spełniona.

Wreszcie na mocy art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. Sąd orzekł wobec oskarżonego **obowiązek naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonych** wymienionych szczegółowo w sentencji wyroku (pkt. 3). Określając wysokość obowiązku naprawienia szkody Sąd uwzględnił zeznania pokrzywdzonych i przedłożone przez nich dokumenty. Nadto wyeliminował pokrzywdzonych, którzy zmarli przed ukończeniem postępowania (odpisy skrócone aktów zgonu: J. K. (5) k. 3126 t. XVI; G. M. (2) k. 3128 t. XVI; A. K. (1) k. 3820 t. XX; Z. K. (2) k. 3831 t. XX; M. M. (9) k. 4385 t. XXIII; K. M. (2) k. 4365 t. XXIII; T. K. k. 4376 t. XXIII; K. M. (3) k. 4387 t. XXIII; J. J. (2) k. 4388 t. XXIII; J. N. k. 4403 t. XXIII; M. P. (1) k. 4693 t. XXIV).

Na podstawie art. 627 k.p.k. oraz art. 2 ust. 1 pkt 6 i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych Sąd obciążył oskarżonego kosztami sądowymi oraz zasądził od niego na rzecz Skarbu Państwa opłatę w kwocie 3.800 zł (trzy tysiące osiemset złotych).